

Μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν, ἐκτελεσθεῖσαν μεθ' ὅλης τῆς ἀπαύτουμένης πανηγυρικῆς λαμπρότητος, πάντες οἱ τῆς κατωτέρας τάξεως προσκυνηταὶ καὶ οἱ ξένοι μοναχοί, κελλιῶσται καὶ ἀσκηταὶ — οἱ κοινοβιάται σπανίως ἔζερχονται τῆς μονῆς των — εἰσῆλθον εἰς τὴν Τράπεζαν, προπορευομένου τοῦ παπᾶ - Δαλματίου, τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Λαύρας, τοῦ ἡγουμενεύοντος, ὡς εἶπομεν, μετὰ πάσης πομπῆς καὶ δόξης. Προηγοῦντο αὐτοῦ οἱ κανδήλανάπται μὲ τοὺς μαύρους μανδύας των, βαστάζοντες τὰ μανουάλια μὲ τὰς λαμπάδας καὶ οἱ φάλται φάλλοντες ὑμνους πανηγυρικούς. Ο δὲ παπᾶ - Δαλματίος, κοντός, γεγηρακώς, χωμένος μέσα εἰς τὸν χρυσούφαντον ἡγουμενικὸν μανδύαν, κ' ἐπιστηρίζομενος μὲ τὴν ἀργυρᾶν πατερίσταν, μόλις κατώθωνε νὰ κρατῇ τὴν ὄργήν του, ἀφανισμένος ἀπὸ τὴν μακροτάτην αὐτὴν πανηγυρικὴν τελετήν, μὲ τὰ ματάκια του μικρὰ μικρά, βασιλευμένα σχεδόν, ἀπὸ τὴν δεκαπεντάρον ἀγρυπνίαν. Οὕτω μετὰ τόσης χαρμοσύνου μελῳδίας πάντες οἱ προσκυνηταὶ εἰσῆρχοντο εἰς τὴν Τράπεζαν νὰ φάγωσιν ἀπὸ τὰ πλουσιώτατα ὅφα τῶν Ἰθέρων καὶ νὰ πίωσιν οἶνον ἀπὸ τὸν Ἀγγελῆν, τὸ παμμέγιστον βαρέλιον, τὸ περιλαμβάνον ἄνω τῶν χιλίων πεντακοσίων ὀκάδων, διπερ κατὰ τὴν πανηγυριν ἀνοίγεται.

Κ' ἔκει ὅπου ἔξηρχετο κατόπιν ὁ παπᾶ - Δαλματίος ἀπὸ τὴν Τράπεζαν, μετὰ τὸ γεῦμα, κοντός, γεγηρακώς, χωμένος μέσα εἰς τὸν πολύτιμον ἡγουμενικὸν μανδύαν, μὲ τὴν ἀργυρᾶν πατερίταν καὶ τὸ μαῦρον ἐπανωκαλύμμαυχον, μόλις ἀντέχων εἰς τοὺς κόπους, παραπατῶν νὰ πέσῃ ἀπὸ τὴν πολλὴν κόπωσιν, λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Δικαῖος τῆς Μονῆς, ἐπευχόμενος:

— Καὶ τοῦ χρόνου, ἄγιε Ἡγούμενε!...

— Νὰ παρακαλῆς νὰ ξαναγείνῃ γλίγωρα Πατριάρχης ὁ Ἰωακείμ, ἀν θέλης νὰ ξανάλθω τοῦ χρόνου πάλιν ὡς ἡγούμενος, ἀπήντησεν ὡργισμένος ὁ παπᾶ - Δαλματίος.

Μετὰ μεσημβρίαν οἱ πολυάριθμοι προσκυνηταὶ, οἱ ἐλθόντες ἀπὸ τῆς Χαλκιδικῆς καὶ ἀπὸ τῶν νήσων τοῦ Θρακικοῦ πελάγους, ἥρχισαν ν' ἀπέρχωνται, διὰ τελευταίαν φορὰν ἀσταζόμενοι τὴν Πορταΐτισσαν, οἱ μὲν πεζῇ, οἱ δὲ ἐπὶ ἡμίονων,

ἄλλοι δὲ διὰ λέμβων καὶ κακίων, τὰ ὅποια δῆλη τὴν νύκτα, διὰ τὸ ἀσφαλές, εἶχον ἀνασύρει ὑψηλά, ἐπὶ τῆς ἀμμου. Καὶ μετ' ὅλιγον ὁ περιφρακτὸς λειμών, ὁ φυλασσόμενος ἐπίτηδες μὲ τὴν βοσκήν του ἀνέπαφον, διὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς, ἐκενώθη ἀπὸ τοὺς ἡμίονους, μὲ τοὺς ὅποιους φιλήσυχοι καὶ πρόθυμοι κυρατζήδες (ἀγωγιάται) εἶχον φέρει πολλοὺς ἀπὸ τῶν Καρεῶν προσκυνητάς, μισθωθέντες.

Τὸ δειλινόν, δτε πάλιν ἐσήμανεν ὁ «Ἐσπερινός» τῶν μεθεόρτων, ὅλιγοι μόνον προσκυνηταὶ ἀπέμειναν μετ' εὐλαβείας ἀπείρου περιέποντες τὴν Παναγίαν τὴν Πορταΐτισσαν κύκλῳ ἰστάμενοι καὶ φιμορίζοντες εὐχὰς μυστικὰς πρὸς τὴν Πανάρχαντον, ητις ἔλαμπε πανάσπιλος, μὲ τὸν Κύριον ἐν ἀγκάλαις, κατάφορτος ἀπὸ τὰ ἀναθήματα, ἐνῷ ἔμπροσθεν τῆς εἰκόνος ἡ ἀργυρόχρυσος λεμονέα ἐφεγγούδοιει μὲ ἀκοίμητα φῶτα, ὡφ' ὃν ἐκπάγλως κατηγλαῖτο τοῦ τοροκίου ὁ πάνσεμνος Ναός, εὐωδιάζων χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν.

Βραδύτερον καὶ ἡ πρόχειρος ἀγορά, ἡ κατέμπροσθεν τοῦ Πυλῶνος ἀνοίξασα, εἶχε λείψει, οἱ δὲ μοναχοὶ πωληταί, συμμαζεύσαντες τὰ ποικίλα ἐργάχειρά των, ἐφόρτωνον ἐπὶ τῶν ἡμίονων, ἐνῷ οἱ ἀσκηταὶ μὲ γεμάτα τὰ τρουβαδάκια των ἀπὸ τὰ πλούσια τῶν Ἰθέρων ἐλέην, ὡς αἴγαγροι πηδῶντες ἐτρύπωνον εἰς τὸν δρυμόν, ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπ' ἔκει ἀπερχόμενοι. . .

Τὴν ἐσπέρχων πλέον ἀργά, δτε ὁ παπᾶ - Δαλματίος εἶχεν ἔξυπνήσει τέλος, ξεκουρασθεὶς καὶ ἀπολέσας ἀπὸ τῆς πολλῆς κοπώσεως τὴν συνέδησιν ἀν ἔξημέρων ἡ ἀν ἔθραδυαζεν, ἡρώτα τὸν ὑποτακτικὸν του ἂν ἥρχισεν ἡ ἀγρυπνία καὶ ἀν κατέβη ὁ Πατριάρχης εἰς τὸν ναόν:

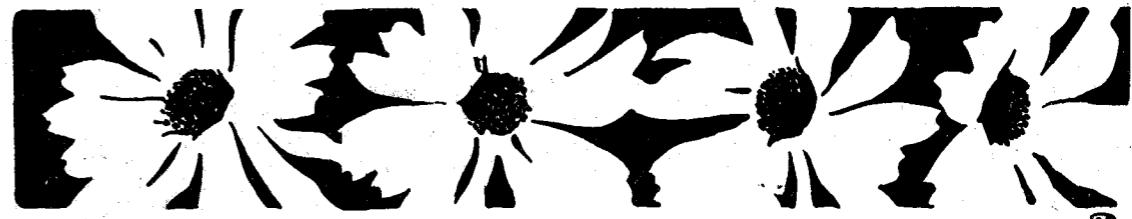
— Τώρα ὁ Πατριάρχης! ἀπήντησεν ὁ ὑποτακτικός του. Νά τ'αν κι' ἄλλος!..

— Δόξα σοι ὁ Θεός!

Εἶπεν ἀνακουφισθεὶς ὁ παπᾶ - Δαλματίος, καὶ συνελθὼν πλέον ἔλεγεν εἶτα νιπτόμενος:

—Νὰ σου πῶ, παιδί μου, Πατριάρχας ποῦ νὰ κοιμοῦνται πολύ, εἶδα πολλούς, ἄλλα Πατριάρχη ποῦ ν' ἀγρυπνῇ, σὰν ἀσκητής, δὲν εἶδα ἄλλον ἀκόμη . . .

ΑΛ. ΜΩΡΑΪΤΙΔΗΣ

ΚΛΕΟΒΙΣ ΚΑΙ ΒΙΤΩΝ

Συρμένη στὸ βωδάμαξο, μπρὸς στοῦ ναοῦ τὴν θύρα ἀπὸ τὰ δυό της τὰ παιδιὰ σὰν πρόφταξε ἡ Κυδίπη οἱ μάννες τὴν ζηλέψανε κι' αὐτὴ μὲ καρδιοχτύπη στάγαλμα εὐχήμη τῆς θεᾶς, ἡ μάννα ἡ καλομοίρα.

«— "Ἡρα μου μεγαλόχαρη, μεγαλοδύναμη" Ἡρα,
ξέρεις ἐσὺ καλήτερα, θεά μου, τί τοὺς λείπει,
μὰ κάνε νὰ μὴ νοιώσουνε ποτὲ στὸν κόσμο λύπη,
δῶσε στοὺς γνιούς μου ἵνα καλὸ νὰ μὴν τὸ φτάνει" ἡ Μοῖρα.

"Ακούστε ἐκείνη τὴν εὐχὴ τῆς μάννας καὶ στοὺς γνιούς της,
ποῦ κονρασμένοι ἐγύρωνε, τέτοιο καλὸ χαρίζει,
στέροντε τὸν θάνατο ἡ θεά καὶ τοὺς ἀποκοιμίζει.

— Κυδίπη, αὐτὸ τοὺς ἔλειπε κ' ἔτσι τοὺς κόβει ὁ νοῦς της!
Ξέροντε καλήτερα οἱ θεοί! μὰ ἐσύ, ποῦ τὰ παιδιά σου
νεκροφίλεις, καλότυχη, τί λέσ μὲ τὴν καρδιά σου;

ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΗΜΗΡΙΩΤΗΣ

σε βλέπω, άλλα μοῦ άνοιξες δλες τις πύλες τῆς ψυχῆς μου καὶ δλες σε ἀνεγνώσων καὶ ἔχαρηκε τῆς ὑπάρχειας μου ἡ οὐδία, καὶ νομίζω ὅτι ἡμίπορούσαμε νὰ συνεχίσωμε μαζὲν ἕγα ἀρχινομένο σε ἄλλον κόσμο φίλῃ καὶ νὰ τελειώσωμε μιὰ διακοπῆσα όμως.

Τὴν ὑπάρχειαν τῆς μελαγχολίας μένει ἀκοίμητη εἰς τὰ μάτια τῆς ἐπαίτιδος.

Η ΕΠΑΙΤΙΣ

Τὴν θάλασσα γυρεύω, στερηὴ ἐλεημοσύνη. Εἶνε ἀδειανὸν τὸ στέμμα σου, βασιλῆ, καὶ στὴ ζωὴ μονὸν ὀλόκληρη τὴν Εὐτυχίαν ζητιανεύω καὶ τὴ Χίμαιρα. Σὲ δλες τὶς γωνίες τῆς γῆς ἔνα κονοέλι ἴδαικον γυρεύω, μίᾳ εὐτυχίας ἀκτῖνα. Ἐρας μάγος ἀπὸ τὴν Ἀνατολή σὲ μιὰ μελαγχολίας ἥμέρα μὲ ἔμοίρανε νὰ γυρεύω τὸ ἄφθαστο καὶ τὸ αἰώνιο στὰ παλάτια τῆς Χιμαίρας. Τὸ δνειρό μον, βασιλῆ, θὰ τὸ ενδω μόνον δταν θὰ ἔλθῃ δθάνατος νὰ μοῦ πάρῃ τὰ μάτια τὰ ἀκόρεστα, τὰ ἀνοιγμένα στὸ αἰώνιο καὶ νὰ τὰ θάψῃ βαθειὰ στὴν ἀνάπαυσι.

Ο ΒΑΣΙΛΗΑΣ ΚΟΦΕΤΟΥΑ

“Η μοῖρα ἡ δική μον! Εἶσαι στὴν δυστυχία μόνο ἀδελφῆ μον.

Η ΕΠΑΙΤΙΣ

“Ἐμεῖς, στὴν εὐτυχία, δλοι, βασιλῆ, εἰμεδά δροφανοί.

Ο βασιλῆς Κοφετονᾶ σιωπᾷ.

Η ΕΠΑΙΤΙΣ

Γιατὶ τὸ στόμα σου σφραγίζεται ἀπὸ θαράσιμη σιγή, βασιλῆ, καὶ κλείοντες ἀπὸ κονύφασι τὰ μάτια σου; Βλέπεις μὲ θλῖψι ἀπειρον τὸ στέμμα, τὴν πορφύρα σου, τὸ σίφος καὶ ἔκει κάτω μακριὰ τὴν αδήλη σου ποῦ χάγεται καὶ δπον συγχέται μέσα στὸ χρυσάφι καὶ εἰς τὸν λιθόν μέσα.

Ο ΒΑΣΙΛΗΑΣ ΚΟΦΕΤΟΥΑ

Κάπι γυρεύω!

Η ΕΠΑΙΤΙΣ

μὲ φωνὴν στογῆς καὶ θλύψεως.

Γυρεύεις τώρα καὶ σὺν κάπι, βασιλῆ Κοφετονᾶ;

Ο ΒΑΣΙΛΗΑΣ ΚΟΦΕΤΟΥΑ

Ναί, γυρεύω, ζητιανεύω, γύρω καὶ τριγύρω καὶ εἰς τῆς ψυχῆς μου τὰ βάθη μέσα καὶ εἰς τῆς καρδιᾶς μου τὶς πτυχὲς μὲ ἀγῶνα, μίᾳ σταγόνᾳ εὐτυχίας, ἔνα λείψανο ἴδαικον, νὰ σοῦ τὸ δώσω γιὰ ἐλεημοσύνη.

Η ΕΠΑΙΤΙΣ

Θέλεις ἀκόμη νὰ κάμης ἐλεημοσύνη, ἀδελφέ μου!

Ο βασιλῆς Κοφετονᾶ τινάσσεται μὲ τρόμον σὺν νὰ έσχισῃ ἔνας πέτης ἀπὸ τὰ μάτια του καὶ νὰ εἴδε καπά τον καθαρὰ διὰ πρώτην φοράν.

"Ερημες ψυχες

O

ΒΑΣΙΛΗΑΣ ΚΟΦΕΤΟΥΑ

“Ω! δχι, ἔχεις δίκαιο. Δὲν θέλω πιὰ νὰ κάμω ἔλεμοσύνη. Τὴν ἴδια ἔχονται φτώχεια, ζητιανά, καὶ τὸν ὕδιο τρομερὸν πλοῦτο ἀπὸ πόθονς. Ἰσοι εἰμεθά. Μοῦ φαίνεται καὶ μέ, πῶς φορῶ κοντέλια καὶ πῶς εἶμαι γυμνότερος ἀπὸ γυναῖς. Μία καὶ τὸν δυό, μᾶς ἀγκαλιάζει είμαρμένη.

Η ΕΠΑΙΤΙΣ

σιγαλά.

Ναί, κάπι τού εἶξω ἀπὸ τὴ ζωὴ καὶ μέσα εἰς τὰ σύγνεφα γυρεύομε καὶ οἱ δυό, βασιλῆ Κοφετονᾶ.

Ο βασιλῆς κύπει καὶ τῆς δίδει ἔνα ποτεμέρο φίλημα εἰς τὸ μέτωπον.

O ΒΑΣΙΛΗΑΣ ΚΟΦΕΤΟΥΑ

Μία μοῖρα μᾶς ἔνωνται σὲ ἀδιάρρογχο ἀρραβώνα. Καὶ τώρα...

Η ΕΠΑΙΤΙΣ

Τὴν ἴδια διψοῦμε δίψα, βασιλῆ Κοφετονᾶ.

O ΒΑΣΙΛΗΑΣ ΚΟΦΕΤΟΥΑ

Πόσοι τὴν ἴδια δίψα σὰν ἐμᾶς ἐδίψασαν, ἐνῷ ἡ γῆ κυλίεται μονότονη στὸ δρόμο τῆς! Γιὰ μία στιγμή, ζητιανά, στὸ βάθος τῶν ματιῶν σου εἶδα σὰν ἔνα λιμένα.

“Η Ἐπαίτης αἰφνιδιὰς ἀνατινάσσεται καὶ τείνει τὸ οὖς. Ἐπειτα μὲ χαδάν.

Η ΕΠΑΙΤΙΣ

Κάπι τού βουνῆς μυστικὸν καὶ μεγάλο σὰν τὴ θάλασσα. Ἀκούσα κάποιν ἐδῶ, ὑπέροχο, τὸ κέλενσμα τῆς θάλασσας.

O ΒΑΣΙΛΗΑΣ ΚΟΦΕΤΟΥΑ

ἀκολούθων τὴν σκέψιν του.

Στὸ βάθος τῶν ματιῶν σου ἔνα λιμάνι εἶδα.

Η ΕΠΑΙΤΙΣ

πυρετωδῶς.

Τὸ βάθος τῶν ματιῶν μας εἶνε ἀφθαστο. Τώρα ἔγω πηγαίνω σὲ ἔνα βασίλειο ἀτέλειωτο, πηγαίνω εἰς τὴν κραυγὴ τῆς μάννας, εἰς τὴν κραυγὴ τῆς θάλασσας. Χαῖρε, βασιλῆ Κοφετονᾶ.

O ΒΑΣΙΛΗΑΣ ΚΟΦΕΤΟΥΑ

δρομῶν ἐντρομος πρός αὐτήν.

“Οχι, μὴ φύγης.

Η ΕΠΑΙΤΙΣ

Πηγαίνω πάντα εἰς τὸ δνειρό. Κάποιν κοντὰ ἐδῶ μοῦ γελᾶς ή νίκη.

O ΒΑΣΙΛΗΑΣ ΚΟΦΕΤΟΥΑ

μὲ ἀποθάρρυνσιν.

Πουθενά εἰς δλη τὴ γῆ δὲν βρίσκεται τὸ δνειρό μας, ἀδελφῆ μον.

H

ΕΠΑΙΤΙΣ

μὲ δρομαλιών σπινθηροβολοῦτας.

Μέσα στὴ γῆ; “Ἄς τὸ γυρέψωμε ἀλλοῦ τότε, βασιλῆ Κοφετονᾶ. ”Ἄς τὸ γυρέψωμε ἔξω ἀπὸ τὴ γῆ. ”Ἄς τὸ γυρέψωμε στὰ κύματα.

Τὸν κυνάζει μαγγητιστικῶν στὰ μάτια. Ἐπειτα μὲ φωνὴ σιερῆς τοῦ γυμνοῦ εἰς τὸ οὖς:

Η ΕΠΑΙΤΙΣ

Νὰ γυρέψωμε μαζὲν καὶ νὰ τὴν εῦρωμε ἀνωμένοι καὶ νὰ μοῦ τὴν δώσης ἀφθονη σὰν βασιλῆς, νὰ μοῦ τὴν φίγη σκλάβη εἰς τὰ πόδια μον: τὴν εὐτυχία ἡ τὸ θάνατο...

Μὲ ἀπόφασιν.

Θέλεις, ἔχεις τὴ δύναμι;

Ο ΒΑΣΙΛΗΑΣ ΚΟΦΕΤΟΥΑ

εἶθεν.

Γιὰ μὰ στιγμὴ ἐνόμισα πῶς τὸ θάρρος μὲ ἔγκατέλιπε. ”Οχι δμως, τὰ μάτια σου μοῦ μίλησαν. ”Έχω τὴν δύναμι μὲ τὸ γυρέψω εἰς τὸ οὐρανοῦ τὰ βάθη τὸ δνειρό μας καὶ στῆς θάλασσας τὰ βύθη. ”Άλλα δὲν ξέρω...

Η ΕΠΑΙΤΙΣ

”Η σύχασε. Σὰν πάντα ἡ γυναικα, στὴν εὐτυχία μυεῖ καὶ εἰς τὸ θάνατο. Πηγαίνωμε. ”Ἀκούω δλοένα πιὸ προσταχικὸ καὶ πιὸ ἀλκυστικὸ τὸ πρόσταγμα τῆς κυρᾶς τῆς θάλασσας. Πηγαίνωμε.

Ο βασιλῆς Κοφετονᾶ πέρετε τὸ χέρι τῆς γυναικὸς καὶ τὴν ἀκολουθεῖς σὰν ὑπωτισμένος. Φαίνεται ως ἀν οἱ δρομαλοὶ τῆς νὰ ἔχουν ἀλισσοδέσσει τοὺς ἰδικοὺς του καὶ τὰ τοὺς σύρουν.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην δ ὄνταρος διλύγον καὶ διλύγον σκοτίζεται καὶ ἀκούεται μαρούθεν εἰδοποιητομα μεγαλεών καὶ ειμαρμένης ἡ βοή τοῦ κεφαλιοῦ.

Εἰσέρχονται οἱ δύο ἀκόλουθοι.

Ο Α' ΑΚΟΛΟΥΘΟΣ

”Ο κεραυνὸς περνάει ἐπάνω ἀπὸ τὴ θάλασσα καὶ εἰς τὸ μαγευμένο αὐτὸ τὸ δάσος τὰ δένδρα φρίσσουν δλα καὶ μένοντα περίτομα. ”Ἀκούσε τάχα καὶ δ βασιλῆς Κοφετονᾶ τὸ οὐρανοῦ τὸ ἄγγελμα;

Ο Β' ΑΚΟΛΟΥΘΟΣ

”Τὸν βλέπω νὰ φεύγη ἔκει μακρων. Βαδίζει πρὸς τὴν θάλασσα.

Ο Α' ΑΚΟΛΟΥΘΟΣ

Νὰ τὸν εἰδοποιήσωμε τὸν πρόεπι.

Ο ΜΑΓΟΣ

δοτις ἔξερχεται καὶ τὸν πλησιάζει.

Μὴν προχωρήσετε οὔτε βῆμα. Στὴ θάλασσα κανεῖς δς μὴν πλησιάσῃ. Είδα στὸν οὐρανὸ τὸ

σημεῖο τὸ μεγάλο τῆς ἀπολύτωσης. Ο βασιλῆς Κοφετούνα εὗρε τὴν Εὐτυχίαν. Τὴν στιγμὴν αὐτὴν βαρὺς δὲ οὐρανὸς σημάνει τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου. Πράγματα, τὰ δοῦλα ἀδύνατο νὰ ἔννοήσουν ἀνθρώπον αἰσθῆσεις, τελοῦνται σὰν σὲ φυσιαστήριο.

Ο Β' ΑΚΟΛΟΥΘΟΣ

Ἄλλα δὲν βλέπεις; πηγαίνοντα στὴ θάλασσα.

Ο Α' ΑΚΟΛΟΥΘΟΣ

Βλέπεις, εἰς τὰ πόδια τους παίζοντας οἱ ἀφροί.

Ο ΜΑΓΟΣ

βραδέως.

Νυμφίος δὲ βασιλῆς Κοφετούνα βαδίζει πρὸς τὴν πίκην.

Ο Α' ΑΚΟΛΟΥΘΟΣ

Μέσα στῆς καταγίδος τὰ σκότη μία ἀκτῖνα ὑπεροή φωτίζει μὲν χρυσάφι τὰ σώματά τους . . .

Ο Β' ΑΚΟΛΟΥΘΟΣ

Ποῖος λοιπὸν ἀπὸ τοὺς δυὸ φορεῖ τὴν πορφύρα;

Ο Α' ΑΚΟΛΟΥΘΟΣ

Κάτι τι τοὺς ρίχνει καὶ τοὺς ἀλλάσσει φωτοστέφανα . . .

Ο ΜΑΓΟΣ

ἔνθους.

Εἶνε τὸ σημεῖο τῆς ἀπελευθέρωσης μία φορφαία ἡλίου, ποῦ σχίζει τὰ παχυλὰ οκοτάδια.

Ο Α' ΑΚΟΛΟΥΘΟΣ

Προκωροῦν.

Ο Β' ΑΚΟΛΟΥΘΟΣ

Ἀνακατείνθηκαν μὲν τὴν θάλασσα καὶ πνίγονται.

Ο ΜΑΓΟΣ
παραπηρῶν μὲν ὄφθαλμονς ὑπερφυσικὸν καὶ ἀγωνιώδεις.

Δὲν πνίγονται . . . ἀταξητοῦν . . . εὑρίσκονται.
Στρεφόμενος ἐπιτακτικῶς.

Καὶ τώρα σιωπή, ἀνθρώπιναι φωναί. Ο διάλογος δὲ μέγας τῶν στοιχείων ἀς ἀντηχήσῃ μόνος. Η θάλασσα διεκδικεῖ τὰ τέκνα τῆς. Ο κεραυνὸς μιλεῖ ὑπέροχος μὲ τὴν τριχυμίαν.

Ο Α' ΑΚΟΛΟΥΘΟΣ

Δὲν τοὺς βλέπω πλέον.

Ἀκούεται κεραυνός.

Ο Β' ΑΚΟΛΟΥΘΟΣ

Νομίζω διτὶ ἐξηφανίσθησαν.

Ἄλλος κεραυνός.

Ο Α' ΑΚΟΛΟΥΘΟΣ

Ἐλδεῖ! Ο κεραυνὸς ἐπάνω στὸ νερὸ ἀνέφριξε.

Νομίζω πᾶς ἡ φλόγα του τοὺς ἥγγισε.

Ο Β' ΑΚΟΛΟΥΘΟΣ

Μοῦ φαίνεται πᾶς σὰν νὰ τοὺς ἐφίλησε ἡ φλόγα του.

Ο ΜΑΓΟΣ

Ἀπελευθέρωσι! Ἀπελευθέρωσι!

Ο κεραυνὸς ἐξακολούθει νὰ βροῦται. Αἴφνης ὑψοῦται πάλιν κυρίαρχος ἀνωθεν τῶν διαμαχομένων στοιχείων ἡ φωνὴ τῆς θαλάσσης.

Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ

Ἡ φιλόξενη εἶμαι ἡ θάλασσα, ποῦ στεφανώνω μὲ τὸν ἐλεύθερο τὸ θάνατο δλοντας τοὺς διώκτας τοῦ ἴδαικοῦ, δσους ἐπνιξεν ἡ γῆ, καὶ ἀναπαύνω δλοντας τῶν θνητῶν τὰ ὑπέροχα τὰ φτέρουνγίσματα. Ἀμορφα, πολύμορφα καὶ αἰώνια σὰν τόσα βελονδέντα λίκνα, ἀς ἀπλωθοῦν εὐρύχωρα τὰ κύματα . . .

Ἐκ τοῦ δάσους ἥρεμα ὑψοῦται μεγάλη, ἀποκοινωπική, εἰκὼν φρίκης, ἡ Σελήνη.

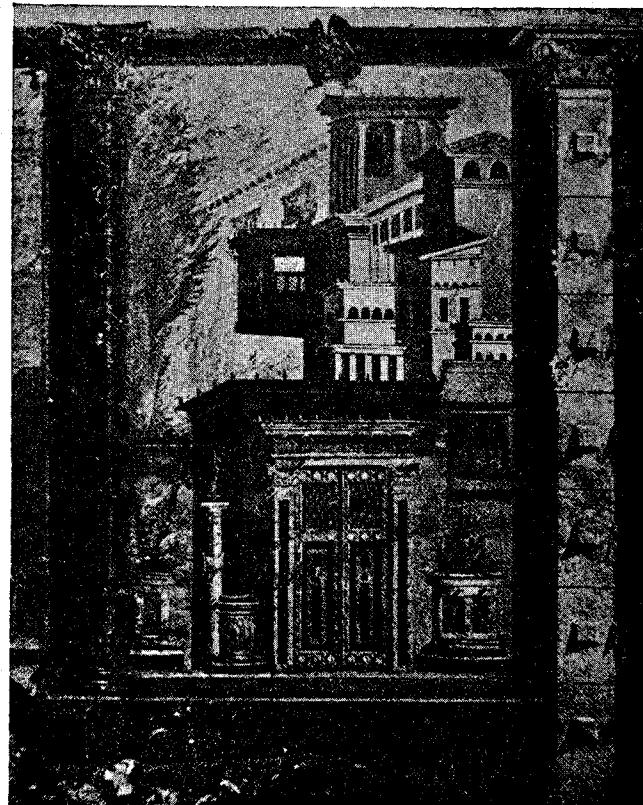
Ν. ΕΠΙΣΚΟΠΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΙ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑΙ ΤΟΥ ΜΠΟΣΚΟΡΕΑΛΕ

ΕΚ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΟΥ S. DI GIACOMO

Ο Βεζούθιος ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἔξεδιδεν ἀπὸ τοῦ κρατήρος του τολύπας πυκνοῦ καὶ μελανοῦ καπνοῦ· κρότος ὑπόκωφος ἐθορύβει βαρέως εἰς τὰς τρεμούσας πλευράς του, καὶ μᾶλλον πρὸς τὰ κάτω πλησίον τῆς Resina, ὅ στακτερὸς οὐρανὸς ἐχαράσσετο διὰ γραμμῆς ἀμαυρᾶς. Τὸν Αὔγουστον τοῦ 1894 μετέβην εἰς Μποσκορέαλε παρὰ τὴν Πομπηίαν μετὰ τοῦ Πέτρου Πρίσκου ἐνδιαφερόντας τὸν ἀδελφὸν Πρίσκου, ἰδιοκτητῶν τοῦ χώρου ἔνθα ἐγένοντο αἱ ἀνασκαφαί. Παρετήρησα διτὶ τὰ συνεχόμενα δωμάτια τῶν ἀνασκαφῶν ἀπετελέουν μέρος τοῦ λουτήρος τοῦ Πομπηίανού κυρίου των. Τὸ τελευταῖον ἐξ αὐτῶν, τὸ Θερμαντήριον, εἶχε τὴν τετράπλευρον δεξαμενὴν του ἀπέναντι σηκοῦ τινος πεποικιλμένου καὶ ἐπικεχρισμένου διὰ φλοιοῦ λεπτοῦ. Προηγείτο τὸ ψυκτήριον διαμέρισμα μετὰ τοῦ ἀποδυτηρίου του. Ἡ ἀνασκαφὴ εἰς τὸ μέρος τοῦτο ἔφερεν εἰς φῶς τὴν δεξαμενὴν τοῦ ὅδατος, ἐν ᾧ μικρὸς λέβης, δστις, παρουσιάζει θερμαντικὸν σύστημα παντελῶς ἀγνωστον· καὶ ἴδου δοχεῖα, ἀμφορεῖς, μαχειρικὰ σκεύη, γεωργικὰ ἐργαλεῖα, ὄντας δακτύλια, νομίσματα. Ολίγα βήματα περαστέρω ἡνοίγετο τάφος τετράγωνος, διόπου ὑπῆρχον ἀκόμη οἱ τοῖχοι καὶ ἐφαίνοντο δωμάτια ἐκ τῶν ὄποιων πολλὰ εἰχοντα χαρίεν ψηφιδωτόν.

Ανεγνώρισα τὸ ἀγροτικὸν μέρος τῆς ἐπαύλεως, ἢτις εἶχεν εἰς τὸ κέντρον τὴν ἐστίαν της ἐκ πλίνθων καὶ πρὸς τὴν ΒΑ πλευρὰν τὸν τύπον μεγάλης βιβλιοθήκης ἔχουλίνης. Ἰδού τὸ πλυντήριον, ἡ ἀποθήκη τοῦ οἴνου, τὸ ἀγροτικὸν δωμάτιο διόπου ὁ Βιτρούθιος συνίστα νὰ διατηρῶσι τὰς σκαπάνας, τὰ δίκρανα, τὰ δρέπανα, τὰ τσαπιά, ἐργαλεῖα ἀτινα εἰχον κομισθῆ ἐν τῷ ἴδιῳ τούτῳ τόπῳ, καὶ ἀτινα ἡδη ἀποτελοῦσι μέρος τοῦ δωματίου μικροῦ Μουσείου τοῦ Πρίσκου ἐν Πομπηίᾳ. Εύρη ἴσογειον ἐπίπεδον

Αι τοιχογραφίαι τοῦ Μποσκορέαλε

Αρχιτεκτονική.

διαφυλάττει ήδη συντρίμματα ἐκ τοίχων, όποιοι ἔζιχοι πίνακες! Έγώ παρέμεινα ἐπὶ μακρὸν ἀποθαυμάζων αὐτούς, ἐνῷ ἡ μνήμη ἀλληλοδιαδόχως διὰ τῶν ὄφθαλμῶν μου ἔβαινεν εἰς ἀναλόγους παραστάσεις, ἃς εἶχον ἴδει ὅτε μὲν ἐδῶ ὅτε δ' ἔκει εἰς τὰς ἀναπαραγωγὰς ἀρχιτεκτονικῶν σκηνογραφιῶν ἔζωγραφημένων ἐν ἐποχῇ πλησιεστέρᾳ πρὸς ἡμᾶς.

Εἶναι φανταστικαὶ ἡ πραγματικαὶ αἱ ἀρχιτεκτονικαὶ τοιχογραφίαι αἱ ἀνακαλυφθεῖσαι. ὑπὸ τοῦ Πρίσκου; Τὸ πᾶν μαρτυρεῖ διὰ ἀναπαριστᾶσι πράγματα ἀληθῆ. Ταῦτα ἐν τούτοις δὲν ἀνήκουν εἰς οὐδὲν ἐκ τῶν ὑποδειχθέντων ὑπὸ τοῦ Βιτρουΐου ὡς ἀπολύτως ἀνεξάρτητα· αἴσθημα δικαιολογημένον καθωδήγησε τὴν χεῖρα τοῦ ζωγράφου καὶ τὴν ἔκαμεν εὐπειθῆ εἰς τοὺς κοινοὺς νόμους τῆς προσπικῆς καὶ τῆς στατικῆς.

Ἡ ἐκ τοῦ Βεζούθίου προελθοῦσα καταστροφὴ ἐπληξεὶ λοιπὸν τὴν Πομπηίαν καθ' ἥν ἐποχὴν νέον πνεῦμα τέχνης λογικώτερον ἥρχιζε νὰ ἐπιπλένῃ; Ἀλλὰ καὶ τὸ μέρος τῶν προσωπογραφιῶν ἐν ταῖς τοιχογραφίαις ταῦταις μοῦ φαίνεται ὅτι

ἔξεγειρει τῆς κάκεισε νέας τάσεις καὶ μέθοδον ἢτις δὲν ἀκολουθεῖ ἀκριβῶς τὴν σχολαστικὴν παράδοσιν ὅμοιων παραστάσεων. Παρατηρήσατε τὴν κιθαρῳδόν· μεταξὺ τοσούτων φιλομούσων γυναικῶν, εὑρεθεῖσῶν ἐν Πομπηίᾳ, ἔχει φυσιογνωμίαν ζωηροτέραν, ἐκφραστικωτέραν καὶ μᾶλλον πραγματικήν. Τις ἔχορσίμευσεν ὡς ὑπόδειγμα διὰ τὴν συμπαθῆ καὶ ζωηρὰν ταύτην εἰκόνα; Θὰ ἔλεγον σχεδὸν ὅτι ἡτοῦ ἡ οἰκοδέσποινα. Καὶ ἡ μικρὰ αὐτη ἢτις ἵσταται ὅπισθεν, μὲ τοὺς μεγάλους μαύρους ὄφθαλμούς της προσηλωμένους εἰς τὸν θεατήν, δὲν θὰ διετάχθῃ ἵσως ὑπὸ τοῦ ζωγράφου νὰ μείνῃ ἔκει διὰ τὴν ἀντίθεσιν τῆς εἰκόνος, δὲν θὰ εἴνει ἵσως μικρά τις ὑπηρέτρια; ..

Τὸ μικρὸν Πνεῦμα, ὅπερ δημοσιεύομεν ἐν τέλει, εὑρέθη εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ χειμερινοῦ τρικλινοῦ. Αἱ τοιχογραφίαι—πλέον τῶν ἐκατὸν—εὑρέθησαν σκορπισμέναι ἐδῶ καὶ ἐπὶ τῶν τοίχων τῆς στοᾶς τοῦ δευτέρου περιστυλίου, καὶ ἡδη ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας τοῦ Ἰταλικοῦ κράτους διέταξεν ὅπως μελετηθῶσιν ἀκριβῶς ὑπὸ εἰδημόνων τὰ πολύτιμα ταῦτα εὑρήματα.

ΘΩΜΑΣ ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ

Κατὰ τὸ Ἰταλικὸν

Πνεῦμα.

ΕΘΝΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΞΗΝΟΣ:

Keίται κάπου τῆς ιστορίας λησμονημένη ἡ εἰκὼν του, ἐξίτηλος ἔγγνωστος. Τὸ ἰχνογράφημά του ἔγώ μόνον ἀναπαριστῶ· ἡ Ἑλληνικὴ τέχνη, ἡ γενναία, τοῦ διηγήματος καὶ τῆς ποιήσεως, ἃς ζωγραφήσῃ φαειγήν τοῦ πυρπολητοῦ τὴν εἰκόνα.

Μοῦρα τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου ὑπὸ τὸν Μιαούλην καὶ τὸν Μπότασον ἀποκλείει ἀπὸ θαλάσσης τὴν καὶ ἀπὸ ξηρᾶς ισχυρῶς προσβαλλομένην Ναύπακτον· ἀλλ' οὐδὲν ἔπαθε σπουδαῖον ὑπὸ τῆς σφοδρᾶς τῶν τηλεβόλων ἐπιθέσεως. Τότε ἀπεφασίσθη ἡ καταστροφὴ τῶν ἐν τῷ λιμένι τῆς πόλεως τουρκικῶν πλοίων διὰ πυρπολικοῦ. Ο Σπετσιώτης Γεώργιος Μυριαλῆς, ὑπαρχος ἐπὶ τῆς μοιραρχίδος τοῦ Μπότασον, μεταβάλλει εἰς πυρπολικὸν πλοίον τι ἐκ Γαλαξειδίου· ἀλλ' εἴναι τέλεον σχεδὸν ἀπειρος τοῦ ἔργου, πολὺ ὑποδεέστερος τοῦ ἐκ Πάργας Δημολίτσα Πατατούκου.

Τὸ αὐτοσχέδιον πυρπολικὸν παρεσκευάσθη καὶ τῶν ναυτῶν τὸ πλήρωμα συνετάχθη.

Τῶν ἐπιβιανόντων τοῦ πυρπολικοῦ δύο κίνδυνον μέγιστον ἐκινδύνευον, ὁ πλοιάρχος, θέτων τὸ πῦρ ἐν καιρῷ καὶ τοῦ πλοίου τὴν κίνησιν διευθύνων, καὶ ὁ πηδαλιοῦχος. Κατὰ τούτων τουφεκισμοὶ καὶ τηλεβόλων βολαι ἀπειροι ἀκοντίζονται. Τῶν κίνδυνευόντων τὰ βλέμματα εἴναι ἵκανὰ διὰ τοῦ ἐκφαινομένου μίσους νὰ φονεύσωσι καὶ ἡμιθέους. Καὶ ὁ μὲν Μυριαλῆς θὰ ἐπιβῇ ὡς πλοιάρχος αὐτοῦ. Ἀλλὰ ποῦ εἴναι ὁ θρασυκάρδιος αὐτῷ ὁ μέλλων νὰ λάθῃ διὰ χαλυβίνης χειρὸς τὸν οἴκαν τοῦ πηδαλίου;

Τὸ σπετσιώτικὸν πλοίον Σύμμαχοι τῆς Λασκαρίνας Μπουμπουλίνας, κυβερνώμενον ὑπὸ τοῦ Νικολάου Ὁρλώφ, μεταξὺ τῶν ναυτῶν ἔχει καὶ τὸν Γεώργιον Παξηνόν, εἰκοσιπενταέτη νεανίαν. Μεταξὺ τῶν ὀκτακοσίων ἀνδρείων ναυτῶν τῆς Ἑλληνικῆς μοίρας, ὑπὸ κρυεροῦ φόβου διὰ τὸν μέγαν κίνδυνον συνεχομένων, προσβάς ὡς ἐκ Παξῶν νεαρὸς ναύτης εἶπεν: «οἰακιστὴν θέλετε; ίδοὺ

ἐγώ». Ο Γεώργιος Γιαννάρας ὁ Ψαριανός, ὁ τοῦ Παπανικολῆ τὸ πλοίον εἰς τὴν Ἐρεσὸν πηδαλιούχησας, εὗρε τὸν σύντροφον αὐτοῦ. Φαιδρὸν πρόσωπον, ἀνοικτὸν μέτωπον, θαλερὰ νεότης, αἰδημοσύνη παρθενικὴ περιβάλλουσι τὸν Παξηνόν, δοτις δύο ἐν τῇ ψυχῇ του θάλπει μορφὰς εὐγενεῖς, τὴν πατρίδα του καὶ τὴν μνηστήν του· διότι εἴνει μνηστευμένος ὁ ἀγνὸς νεανίας ἐν τῇ ἐλαιοφύτῳ πατρίδι αὐτοῦ. «Ἄν δώσῃ ὁ Θεός καὶ ἐπιτύχω—λέγει πρὸς τοὺς ἑρωτῶντας αὐτὸν περὶ τῆς ἀμοιβῆς πλοιάρχους—θὰ σᾶς πάρω ἀπὸ δέκα τάλαρα, διὰ νὰ κάμω ἔνα χάρισμα τῆς ἀρραβωνιαστικῆς μου».

Ω, πόθος ἀγιος!

Τοῦ πυρπολικοῦ αἱ ἀγκυραι ἀνασπῶνται: ἐπ' αὐτοῦ μένει μόνος ὁ Παξηνός, διότι ὁ πλοιάρχος καὶ οἱ λοιποὶ ναῦται ἐπιβαίνουσι τῆς ὁμούλουμένης ἀκάτου. Προβάνουσι τῶν ιστίων πληρουμένων ὑπὸ εὔρου ἐλαφροῦ. Πλησιάζουσιν εἰς τὸν λιμένα, καὶ οἱ πολέμιοι τὸν ἀραιὸν ἐν ἀρχῇ ἀπὸ τοῦ φρουρίου κανονιοβολισμὸν σφοδρότερον, καθ' ὅσον τὸ πλοίον προσεγγίζει, καθιστῶσιν. Άλλ' εἰς τοὺς ἀνδρείους τοὺς καθοσιώσαντας τὴν ψυχὴν αὐτῶν ὑπὲρ τῆς πατρίδος αἱ βρονταὶ τῶν τηλεβόλων καὶ τῶν βολῶν οἱ συριγμοὶ εἴναι ἡ μουσικὴ ἡ ἐναρμόνιος τοῦ μεγάλου χοροῦ, ὃν ἀνέλαβον νὰ χορεύσωσι πρὸ τῶν ὄμμάτων τῆς ιστορίας. «Ἄυτὴ εἴναι εἰς τὸ ἔκτης ἡ μουσική μου», εἶπε Κάρολος ὁ ΙΒ' βαπτιζόμενος εἰς τὸ πῦρ κατὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κοπεγχάγης. Τῆς ἀπειρίας μόνον εἴναι ὄλεθρος ὁ κίνδυνος.

Δὲν ἔχει ἀκόμη τὴν μαρμαρίνην ἀταραξίαν τοῦ Παπανικολῆ καὶ τοῦ Κανάρη ὁ ἀπειρος ἔτι κυβερνήτης τοῦ πρὸ τῆς Ναυπάκτου πυρπολικοῦ· διότι βάλλει, πρὶν εἰσέτι εἰσέλθῃ εἰς τὸν λιμένα, πῦρ εἰς τὸ πυρπολικὸν καὶ λύων τὸν συγέχοντα τὴν ἄκατον κάλων ἀπομακρύνεται αὐτοῦ. Οἱ ναῦται λαμβάνουσιν εἰς χεῖρας τὰ τρομπόνια, αἱ δὲ μαρρόταται ναυτικαὶ μάχαιραι, οἱ σαντιρμάδες, εἴναι ἔτοιμοι δράκοντες νὰ ἐκχύθωσιν ἐκ τοῦ φωλεοῦ αὐτῶν· ἀλλὰ φθάνουσι μετὰ βρα-

χεῖαν κωπηλασίαν εἰς τὸ παρακολουθοῦν πρὸς ἐπικουρίαν πλοίον «Λυκούργος» τοῦ Σπετσιώτου Ἀδριανοῦ Σωτηρίου.

Ο Γεώργιος Παξινός μόνος πλέον ὅρθιος μένει ἐπὶ τῆς πρύμνης τοῦ πυρπολικοῦ οἰακοστροφῶν ἀτέραχος ἐν μέσῳ τῆς τρομερᾶς λαίλαπος τῆς ἀμύνης τῶν Τούρκων. Κεραυνοβολημάτων χάλαζαν ἔρριπτον κατ’ αὐτοῦ τὰ πυροβόλα τοῦ φρουρίου καὶ τὰ ἐν τῷ λιμένι ναυλοχοῦντα τουρκικὰ πολεμικά, θυελλώδης δὲ τουφεκισμὸς ἀπὸ τῶν στρατιωτῶν τῆς ἀκροπόλεως καὶ τῶν πεζοναυτῶν τοῦ στόλου διευθύνεται κατ’ αὐτοῦ. Υψηλότερος πάστος κορυφῆς τὴν ἡμέραν ἐκείνην (10 Ιουνίου 1821) αἱρεται παρὰ τὸ πηδάλιον ὁ ἀπλοῦς ἐκ Παξῶν ναύτης. Δὲν ἡτο μᾶλλον ὑπερνέφελος ὁ Ἀλέξανδρος, δὲ σχεδὸν μόνος ἐστήλωσεν ἐπὶ τοῦ τείχους τῆς ἀκροπόλεως τῶν Μαλλῶν Ἰνδῶν τὸ τιτάνειον ἀνάστημά του. Δύναται νὰ ἐγκαταλίπῃ τὸ πλοίον ὁ Παξινός καὶ ἀποκολυμβῶν νὰ σωθῇ πρὸς τοὺς συντρόφους, καὶ ἡ τιμὴ του οὐδαμῶς ἡθελε κηλιδωθῆ· ἀλλὰ μάτην οἱ συναυταὶ, μάτην ὁ πλοιάρχος καὶ δέτε ἀπεμακρύνετο καὶ ὑστερὸν διὰ τῆς θαλασσίας κόγχης, σάλπισμα κινδύνου ἥχουσης, ἐκάλει αὐτὸν. Ο Παξινός φαιδρὸς διατελεῖ καὶ εὔθυμος. Τὸ πυρπολικὸν ἡδη φέρεται προσήνεμον, αἱ δὲ φλόγες διώκουσι τὸν πηδαλιοῦχον ἐκ τοῦ καταστρώματος εἰς τὴν παρεξηρεσίαν. Καὶ πάλιν καλεῖται:

«Κι' αὐτὸς μὲ τὴν τρουμπέτα!
ἔλευθερα, ἔλεγε, ζητάτε, μώρ' ἀδέλφια!
κι' ἐγὼ διὰ τὴν πίστιν μας θέλ' ἀποθάνω πρῶτος,
μὰ τὴν χρυσὴν πατρίδα μας, ἂν δὲν μᾶς κατὶ ὁ φλόκος»².

Ο Σωκράτης πίνων τὸ κώνειον δὲν εἶναι εὐθυμότερος, δὲν ὑπῆρξε φαιδρότερος ὁ θάνατος τοῦ εὐγενοῦς Φιλοκλέους³. Ἄλλὰ τίς ἐδίδαξε

¹ Ναυτικὴ κόργη.

² Θανασόπουλος παρὰ Φιλήμονι (Δοκίμ. Ιστορ. Ελλην. ἐπαναστ. Γ' σελ. 454).

³ Στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων ἐν Λιγὸς ποταμοῖς, μισῶν τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ μισούμενος ὑπὲν αὐτῶν συνελήφθη αἰχμάλωτος. Καταδικασθεὶς δὲ εἰς θάνατον ἐπέτυχε τὴν χάριν νὰ παρασκευασθῇ πρὸς αὐτόν. Λουσθεὶς λοιπὸν καὶ χρισθεὶς διὰ μύρων, περιβλήθεὶς πολυτελεστάτην περιβόλην καὶ στεφάνον εἰς τὴν κεφαλὴν περιθέμενος μειδιῶν παρέστη πρὸ τῶν δημίων.

τὸν ἄπλαστον ναύτην τοῦ Ἰονίου τὴν μετὰ φαιδρότητος ἀφοσίωσιν εἰς μίαν ὑψηλὴν ἀλλὰ θανατόφροφον ἱδέαν;

Δένει ἐπὶ τοῦ πηδαλίου παλάγκου, καὶ δι' αὐτοῦ διοικεῖ τὸ πυρπολικόν, διωχθεὶς δὲ ὑπὸ τοῦ πυρὸς καὶ ἐκ τῆς παρεξηρεσίας πίπτει εἰς τὴν θάλασσαν. Ή κεφαλὴ του μόνη προφανεῖται ἔξω τοῦ ὑδάτος, καὶ διὰ τῆς μᾶς μὲν τῶν χειρῶν κολυμβήσκει, διὰ δὲ τῆς ἑτέρας διευθύνει τὸ πηδάλιον διὰ τοῦ παλάγκου. Περὶ αὐτὸν ἥθελε τις νομίση ὅτι πυκνόταται ἀδραὶ καταπίπτουσι σταγόνες βροχῆς ἐπὶ τοῦ ὑδάτος, τοσοῦτον σφρόδρος εἶναι ὁ τουφεκισμός· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον οὐδεὶς πλέον κατ' αὐτοῦ τουφεκίζει. Λέμοι Μουσουλμάνων ἀνάμεστοι προσεγγίζουσι διὰ γοργῆς κωπηλασίας. Ο Παξινός καθιορᾷ τὸν κινδυνον, ἀλλ' εἰσέτι φαιδράς θάλπων ἐπίδιδας προσπαθεῖ νὰ ρίψῃ τὸ πυρπολικόν, ὀλόκληρον πλέον φλεγόμενον, ἐπὶ τίνος πλησίον ἀγκυροβολουόσης φρεγάτας. Ἡδη περιζώνυνται πανταχόθεν, ἀλλὰ τὴν μάχαιραν πάλλων διὰ τῆς δεξιᾶς καὶ διὰ τῆς ἀριστερᾶς ἀκόμη πρατῶν τοῦ πηδαλίου τὸ σχοινίον, ὑστατὸν καὶ ἀπαρχύμιλον μάχεται ἀγῶνα. Κτυπηθεὶς τέλος διὰ τῶν ἑρετμῶν καὶ τῶν οἰάκων τῶν πηδαλίων εἰς τὴν κεφαλὴν ἐσκοτίσθη τὰς ὅψεις καὶ συνελήφθη.

Η φρεγάτα παρὰ μικρὸν ἥλθε νὰ κακῇ.

Οι τοιοῦτοι καλοῦνται ἡμίθεοι η μακινόμενοι.

Οι Τοῦρκοι τῆς Ναυπάκτου ἐφάνησαν ἀντάξιοι τῶν Τούρκων τῆς Ἀλαμάνας. Μίσος κατέχει αὐτοὺς θανατηφόρον· διὰ τοῦτο δὲν σέβονται τὴν ἀνδρείαν, οὐδὲ λύτρα δέχονται, ἀτινα δύπις ὑπὲρ τοῦ Διάκου, οὗτως ἀφθονώτατα ἐδόθησαν ὑπὲρ τοῦ Παξινοῦ. Τὸν ἀνεσκολόπισαν, τὸν ἔψησαν ζωντανόν, καὶ τὸν ἔκρεμασαν ὑστερὸν ἀπὸ τυνος τηλεβόλου τῆς ἀκροπόλεως.

Ημεῖς λέγομεν ἐνταῦθα: παρὰ τὰ ὄνόματα τοῦ Προικοσύρη, τοῦ Μιχαὴλ Ράλλη καὶ τοῦ Διάκου, ἀς ἀναγγράψωμεν καὶ τὸ τοῦ Γεωργίου Παξινοῦ, ἐνδὲς ἀκόμη ἔθνικου μεγαλομάρτυρος.

ΚΩΝΣΤ. Γ. ΖΗΣΙΟΥ

N Y K T O M A

Μαλακὰ μαλακάτατα ἔτελειωνεν ἡ Ἡμέρα, προέβαινεν ἡ Νύκτα θωπευτικώτατα· πλησίον σιδηρῶν πλεγμάτων προαυλίου κηπαρίου ἐκαθήμην ώραίν θερινήν ώραν, ἐκφυλλίζων διανοημάτων καὶ συναισθημάτων ἄνθη, ἐπαφίνων αὐτά, εἰς τὰ κάτωθεν ἀπλούμενα τοῦ Αιγαίου ἀτέρμονα κουρασμένα νερά.

Δάφνης δενδρύλλιον ἐκυμαίνετο ἡδεως ἄνωθέν μου, θωπεῦον τὸν ἄέρα διὰ λευκαζόντων ἄνθεων παρομοία, ἡ ταλαντευομένη ἀπαλὰ ψυχή μου, ἔθωπευε τὴν ἐρχομένην Νύκτα, διὰ παρομοίων λευκοχρόων ἄνθεων, ἄνθεων ώχρολεύκων μεγάλων ὀλοέν ἀναδυομένων, ἐκφυλλίζομένων καὶ ἄνανεουμένων ὀλοέν.

Ωρα σιγηλή, κατανυκτικῆς ἀρμονίας τῆς ψυχῆς, ποῦ νυκτώνει παρομοίως ἐν αὐτῇ, ποῦ ἀναβλύζουν δάκρυνα ἡδονικὰ περιχυνόμενα μυστικὰ καὶ καθηδύνοντα τὸν μύχιον κόσμον. Ωρα σιγηλή ποῦ ἡ ψυχικὴ μυσικὴ λύεται ἡρέμα εἰς μελωδικοὺς κλαυθμούς καὶ κινεῖται πόθος μητρικῆς θωπείας τῶν δρωμένων.

Ολίγον ἀργυροῦν φῶς, τρέμον ἐφίλει τὰ τρέμοντα ἀτέρμονα νερά· ἀπὸ τῶν νυκτωρένων ἀφράτων περάτων τοῦ ψυχικοῦ οὐρανοῦ πνοαι γλυκεῖται περασμένων ἐσάλευον τὴν ζωήν μου· παρόμοιαι αἱ αὔραι τῆς γῆς σαλεύουν ὑδατα καὶ ἄνθη. Τί ωρα γλυκυτάτη διὰ τὴν κάθιδον εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς!

Ἐξωθεν ἀπὸ τοῦ δρομίσκου διήρχοντο σχήματα θηλέων ὑγρότατα, μὲ λεπτυνορένας ἀπὸ τὸ ἡμίφως τὰς γραμμάς, τὰ μαλακάτατα ἡδυμελῆ σχήματα τῶν νησιωτικῶν θηλέων, ὃν ἀπομακρυνομένων ἡκούετο ἐν τῇ προϊούσῃ σιγῇ, πότε μελωδικοῦ λαλήματος διάλειλυμένη φράσις, πότε γέλωτος μακρινὸν σκόρπισμα.

Όλοέν ἀμυδρότερον ἐφθανεν δὲ κάτωθεν φλοισθος, ὀλοέν ἀμυδρότερον ἐθρόουν τὰ φύλλα, ὀλοέν ἀμυδρότερον ἐφαίνοντο τὰ ἄνθη, ὀλοέν ἀμυδρότερον ἐψιθύριζον αἱ ἀναμνήσεις καὶ δυνατώτερον γύρωθεν ἐπυκνοῦτο τὸ σκότος, τὸ μυραμένον σκότος ἀπὸ τῶν καιομένων ἑλελισφάκων καὶ θύμων τῶν ἀρωματικῶν φυτῶν τῆς νήσου.

Τί ωρα δί ἀπαλὰ φιλήματα ρέμβης ἡδονικωτάτη συνοδία· ωρα ποῦ μαλακώνει εἰς τὴν γῆν καὶ σιγολαλεῖ ὁ ἔρως, ἀνέρχεται ἐλαφρὸς ώς θυμίαμα ἐκκλησιδίου· μακρινὸν ἀσμα ἐφήβων περνᾷ ἀπαλωτάτη θωπεία: «γιαλὸ γιαλὸ πηγαίναμε κι' ὅλο γιὰ σένα λέγαμε».

Καὶ ὅλα ἐνύκτωναν μαλακάτατα, τριφερώτατα ἔχάνοντο ὅλως παρομοία ἐγίνετο ἡ ψυχή μου: πέλαγος νυκτωρένων μὲ νυκτωρένων οὐρανόν, ἀπὸ τοῦ όποιον ὀλίγον ἀσημένιο φῶς τρέμον ἐφίλει τὰ τρέμοντα ἀτέρμονα νερά, καὶ τὰ δημιουργήματα τῆς ψυχῆς μου ὡσάν χανόμενα νησιά, μαντευόμενον μάζευμα σκοτούς, σκοτάδι μυραμένον.

ΤΟ ΠΕΡΑΣΜΑ

ΤΗΣ ΣΗΜΑΙΑΣ

Ανάμεσα τῶν θλιμμένων, τῶν ὀχοῶν καὶ τῶν σιωπῆλῶν περνᾶ ἡ Ἀγέρωχος. Οἱ δρείχαλκος τῶν δργάνων ἀνοιγόμενος εἰς στόματα πλατέα καὶ εἰς κόγχας βαθεῖας, βυθίζει παιᾶντας εἰς τὸν ἀέρα, παιᾶντας κοινούς, ἀπὸ αὐτοὺς ποῦ δόηγοῦν μίαν σημαίαν δικαίου λημπορεῖται νὰ δόηγοῦν καὶ μίαν διαδήλωσιν ψηφοφόρων. Ἡ ζωὴ τριγύρω ἀσθμαίνει τὸ ἀσθμα τοῦ καθημερινοῦ τῆς ἀγῶνος κυλισμένη εἰς τὸν κονιορτόν, καὶ ἡ Σημαία περνᾶ μίαν ὅδον ἐμπορείον, διὰ μέσου καφενείων ἥδοντος ἀπορροφούντων τὴν σκέψιν, κυπέλλων ποῦ σφρύζουν εἰς τὰ κείλη, φύλλων ἐφημερίδων ποῦ τανύονται ὡς λευκὰ πτερὰ μᾶς Φήμης κατακλυστικῆς τοῦ παντός, διαβατῶν ποῦ κτυποῦν τὰ πεζοδόμα μὲ ταχὺ βῆμα φροντίδος. Ἐν τούτοις αἱ λόγχαι αἱ ὅποιαι τὴν συνοδεύονταν ψρός τὸν ἥλιον στίφος φωτεινῶν ἀκωκᾶν, φαίνονται ὡς νὰ ζητοῦν νὰ τὴν προφυλάξονται ἀπὸ τὸ τρέχον ἐμπόριον τῆς ζωῆς, ἀπὸ τὴν βοὴν καὶ τὸν πάταγον — τὸν μόνον ἐχθρὸν ποῦ ἀπειλεῖ τὴν Σημαίαν ἀνερχομένην πρὸς τὰ Ἀνάκτορα διὰ νὰ ἐκτελέσῃ καθημέριον καθῆκον εἰρήνης. Καὶ κατὰ τὴν παράδοσιν, ἡ ὅποια λέγει ὅτι κάθε Σημαία ἀκολουθεῖται ἀπὸ ἀέρων συνοδείαν γνωρίμων τῶν ψυχῶν, πρέπει νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ὁ κονιορτὸς τῆς πόλεως δὲν φθάνει μέχοι τῆς γαλανῆς μετάξης, ἐμπόδιζόμενος ἀπὸ τὸ ἀδιαπέραστον κῦμα ἴδιαιτέρας αὔρας, τὴν ὅποιαν ἐκείνη ἔφερεν ἀπὸ τὸ βάθος τῶν χρόνων μαζί της. Εἰς τὸν τοίχον ἐνὸς γραφείου δπον ἀκονυμβῇ καθ' ἑκάστην καταστρέφοντα τὸ μακρὸν ἔργον καμμᾶς ἀράχης, αἱ ψυχαὶ συναγρυπτοῦν μὲ τὴν σύντροφον, δταν δὲ δύο ἀχράντως γαντωμέναι χεῖρες κομψοῦ σημαιοφόρου τὴν ἀνεγείρονταν ἐκεῖθεν δίλγον πρὸ τῆς μεσημβρίας διὰ νὰ τὴν φέρουν πρὸ τοῦ οἰκήματος τοῦ Ἑλληνικοῦ θρόνου, βεβαίως ἀράτοι χεῖρες παραμερίζονταν τὸν διαβάτας καὶ ἀνοίγονταν δρόμον.

Μίαν φορὰν ἦτο τέλειος διαβάτης εὐρείας

λεωφόρου, ἔχων ἀνάγκην νὰ διαγκωνισθῇ, διὰ νὰ προχωρήσῃ. Ὁλίγοι τὴν ἔβλεπον. Κάπου ενδύσκετο κανεὶς ἀκόλουθος τῶν παλαιῶν συρμῶν καὶ τὴν ἐχαιρέτιζε. Καὶ τότε ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία ἀπέλυσε μίαν ἐγκώνιον, καθιστᾶσα ἀναγκαστικὸν τὸν χαιρετισμόν της. Τὸ αἰσθῆμα ἐπεβλήθη δι' ἐγγράφου φέροντος τὸν σχετικὸν ἀριθμὸν τοῦ πρωτοκόλλου καὶ τῆς διεκπεραιώσεως. Καὶ οἱ πολῖται — πειθήνοι εἰς τὰς διαταγὰς τῶν ὀρχῶν — ἥρχισαν νὰ τὴν προσκυνοῦν. Ἡ Σημαία τῆς φρουρᾶς διεκρίθη ἀπὸ τὰς ἀπειρούς κνανόλευκους, αἱ ὅποιαι ἐθνικοποιοῦν τὰ ἐμπορεύματα τοῦ δρόμου; στηρόμεναι παντοῦ, ἡ ἀναδιπλοῦνται εἰς τὴν ωάχιν εὐρώστον ἵππαριον τοῦ ἵπποδρομίου ἀναπτυδόσαι ἀπὸ τὸν κόλπον τῆς ἀμαζόνος, καθ' ἥν στιγμὴν χειροκοπεῖται καὶ φριαμβεύει. Ἀπὸ τότε ἡ Σημαία κατώρθωσε νὰ περνᾶ διὰ μέσου μᾶς κατηφοῦς παρατάξεως ἀνθρώπων, κλινόντων τὴν κεφαλήν, ὡς τὴν κλίνουν οἱ ἀμαρτωλοὶ καὶ οἱ ἀρρωστοὶ πρὸ τῆς ἀράτον καὶ ἀφώνον ἀπειλῆς ἐνὸς ἐλέγχου βλέποντος διὰ τῶν τρούλων τοῦ ναοῦ. Ἀπὸ τότε ἡ ἐμφάνισις τῆς εἶνε μία αἰφνιδία ρωγμὴ εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἐμπορίου καὶ τὸν περιπάτον. Ἡ ἀπόβλητος τῶν ψυχῶν Ἰδέα δρμῆ κατὰ τὸν πλήθοντας παλαίουσα μὲ τὸν κονιορτὸν ποῦ ἐγείρονται οἱ πόδες, μὲ τὴν φλυαρίαν, μὲ τὸν φλεγματισμόν, μὲ τὸν μαρασμόν, καὶ τότε οἱ διαβάται μαρμαρώνονται μὲ τὴν ὑποτακτικὴν δύναμιν παιδίων, τὰ δόπια ἐπαναφέρονται ὑπὸ αὐστηρᾶς χειρὸς εἰς λησμονηθεῖσαν στάσιν προσευχῆς.

Ποίος τὴν ἔβάπτισεν εἰς τὴν κνανήν αἰθρίαν; Ποίος ἦτο ὁ πρῶτος Προμηθεὺς ποῦ ἤρπασε τὸ χρῶμα τῆς ἀπὸ τὸν οὐρανόν; Ἡτο ὁ μελαγὸς ναύτης, ὁ ἀρχηγὸς τῶν 70 καταδρομικῶν τῆς Σκιάθου, ὁ πλοίαρχος Σταθᾶς, ὁ ἀνηψώσας μίαν αὐγὴν εἰς τὸ πλοῖόν του τὴν πρώτην κνανόλευκον, δταν αἱ ἐπαναστατικαὶ σημαῖαι τῆς Ἐλλάδος ἥσαν βαμμέναι εἰς τὴν μανρίλαν τοῦ πένθους,

στιζόμεναι ἀπὸ ἀστρα καὶ σελήνας καὶ σταυρούς; Μέσα εἰς τὸν καπνὸν τῆς ἀναγεννήσεως ἐξακολούθει νὰ κρύπτεται ἄγνωστος εἰς τὴν ἰστορίαν ὁ πρῶτος ἐπὶ τοῦ πανίου χρωμογράφος τῆς Ἑλληνικῆς ἴδεας. Καὶ δταν ἐγεννᾶτο καὶ παρεδίδετο εἰς τὸν αἴλωνας ἡ Σημαία, μέσα εἰς τὴν αὐλὴν ἐκείνην τοῦ Ἀστρούς ὃπου ἐσιώπων τὰ λάμποντα σπλα καὶ ὀμίλει ἡ σοφία τῶν πολεμιστῶν, οὐδεὶς γνωρίζει πῶς ἡ Συνέλευσις τὴν ἐφαντάσθη τόσον οὐρανόν. Προφανῶς δὲν ἀνεργούλισθη ἡ Ιστορία εἰς τὴν αὐλὴν ἐκείνην διὰ νὰ γίνῃ τὸ λάβαρον. Οἱ γίγαντες ἔρωπαν ἐν βλέμμα εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἡ Σημαία ἐγεννήθη ποίημα τῶν ψυχῶν τὰς δρούσας κατέκλυσεν ἡ αὐθορία.

Ἀπὸ τότε, Γλυκεῖα, ζῆστην ζωὴν τῆς εἰρήνης, τὴν ζωὴν τοῦ κράτους, τὴν ζωὴν τῶν ἐγγράφων, τῶν ογκάτων καὶ τῶν σφραγίδων. Συγχωρημένοι δλοὶ οἱ ἀφελεῖς σχεδιασταὶ τῶν λιθογραφιῶν, δσοὶ σὲ ἐξωγράφισαν κυματίζουσαν εἰς μάχας τῆς ἐπαναστάσεως, συγχωρημένοι δ καλὸς θαλασσογράφος, δ ὅποιος σὲ ἐτοποθέτησεν ἐπὶ τοῦ πλοίου «Ἄρεως» εἰς μίαν τοῦ εἰκόνα. Καὶ αὐτὴ ἡ ἀφελῆς ἄγνοια λαμβάνει ὀραιότητα ἀπὸ

σέ. Εἶσαι ἀκόμη ἐκείνη, διὰ τὴν δροίαν δ Ἑλληνικὸς ωμαντισμὸς τοῦ 65, δ τόσον ἀπλῶς καὶ ἀπατητικῶς καθορίσας τὰ ἐθνικά του ὄντεια, ἔψαλλεν:

Ω., ραΐ! Σημαία. Ἐπρεπε
ἡ αῦρα τοῦ Βοσπόρου
νὰ σὲ θωπεύῃ φέροντα
τὰ μύρα τῆς Ασίας
ἀπὲται νὰ σηπεσαι ἐντὸς
μεμετοχμένου χώρου. . .

Ἐπρεπε. Πόσα ἔπρεπε! Ἐν τούτοις βάδιζε, Γλυκεῖα, ἀνακομιζομένη διὰ ἀρρωστος ἀπὸ τὸν πτωχὸν στρατιωτικὸν θάλαμον πρὸς τὸ ὑπαθρον, μὲ τὰς λόγχας τὰς εἰσιηνικὰς καὶ τὸν παῖανας τοὺς κοινούς. Βάδιζε, ἐπίμενε, ἐνόχλει τὸν διαβάτας, ἐμφάνιζε εἰς τὸν ἀέρα αἰωνίως ἐν ὄντειρον ἀνήσυχον, δπως ἐκεῖνοι παρουσιάζονται ἐν ὑπνον μάχας τῆς ἐπαναστάσεως, συγχωρημένοι δ καλὸς θαλασσογράφος, δ ὅποιος σὲ ἐτοποθέτησεν ἐπὶ τοῦ πλοίου «Ἄρεως» εἰς μίαν τοῦ εἰκόνα. Καὶ αὐτὴ ἡ ἀφελῆς ἄγνοια λαμβάνει ὀραιότητα ἀπὸ

Ζ. Λ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

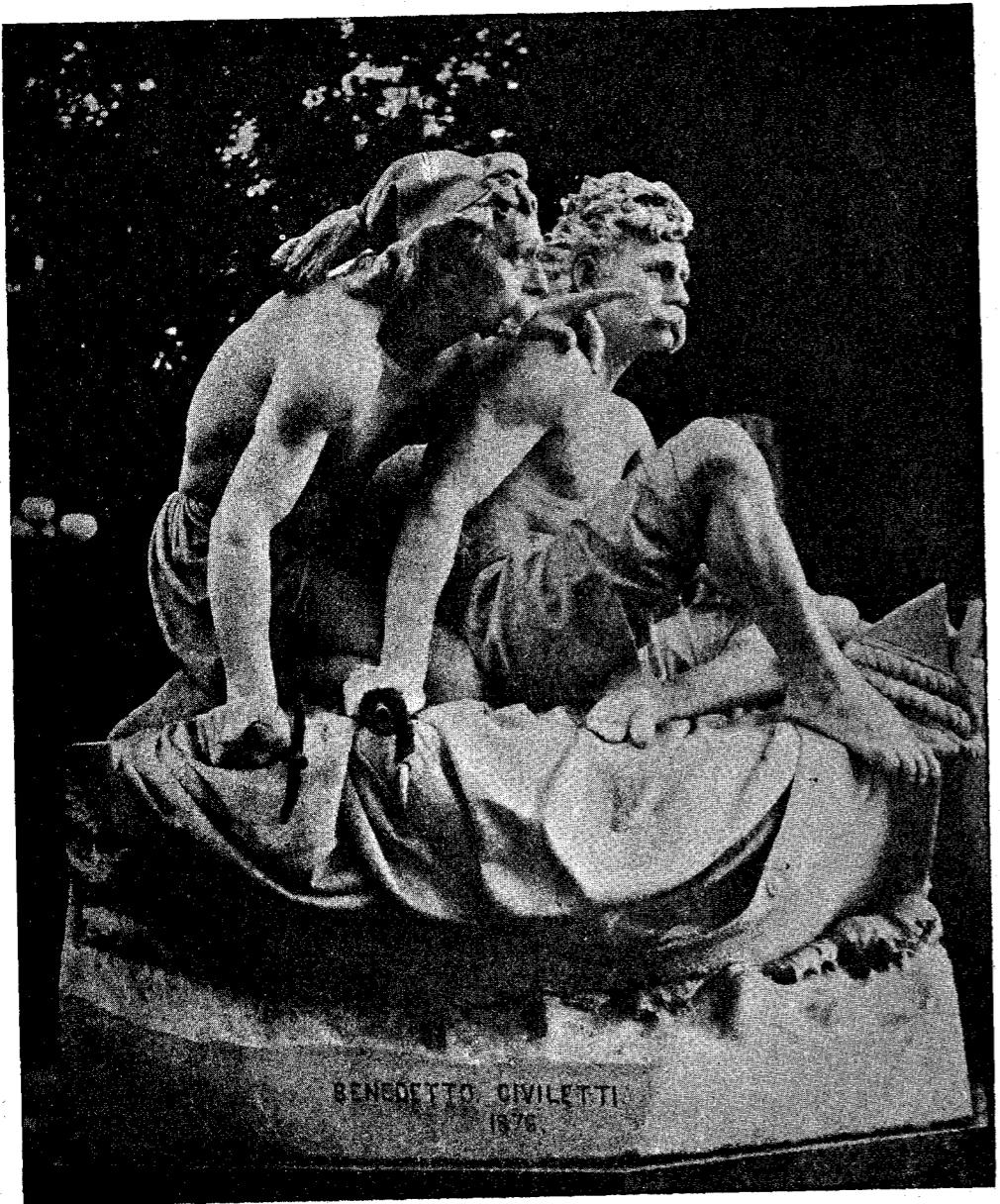
ΛΗΘΗΣ ΔΑΚΡΥΑ

Πάχην πυκνὴ καὶ παγερὴ
τοὺς κάμπονς ἀγκαλιάζει
οἱ μαργαρῖτες ξεψυχοῦν
καὶ ἡ χλόη κρυφοστενάζει.

Καὶ ἀναζητάει 'σ τὴν καταχνὰ
τοῦ Ανγεριοῦ ἡ ἀχτίδα
φιλὶ νὰ δώσῃ 'σ τὰ φυτὰ
καὶ 'σ τὸν ἀνθοὺς ἐλπίδα.

Ως ποῦ ἔλαμψαν οἱ οὐρανοὶ²
κ' ἐμπρὸς 'σ τὸν ἥλιον τὴν λαμπράδα
οἱ κάμποι ἐπρόβαλαν γυμνοὶ³
καὶ πεθαμένη ἡ πρασινάδα.

I. Π. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

ΚΑΝΑΡΗΣ ΚΑΙ ΠΙΠΙΝΟΣ * ΕΡΓΟΝ
ΓΛΥΠΤΙΚΟΝ ΒΕΝΕΔΕΤΟΥ ΤΣΙΒΙΛΕΤΤΗ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΤΟΥ ΒΙΚΤΩΡΟΣ ΟΥΓΓΩ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΜΝΗΣΤΗΝ ΤΟΥ *

Η μήτηρ της Ἀδέλας, τῆς ὁποίας ἡ ἀκούραστος ἐπαγρύπνησις ἀνησύχησεν ἐκ τῆς ὅλης αὐξανομένης ἀγάπης τῶν δύο παιδίων, ἀνεκοίνωσε τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν σύζυγόν της. Ὁ Φουσὲ κατὰ βάθος ηὐχαριστήθη· εἶχεν ἀρκετὴν φιλολογικὴν μόρφωσιν· ἔξετίμα πολὺ τὰ ἔργα τοῦ νεαροῦ ποιητοῦ καὶ προεμάντευε τὸ λαμπρὸν μέλλον του. Βεβαίως περὶ προσεχοῦς γάμου δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γείνη λόγος καὶ διὰ τὴν ἡλικίαν του γαμβροῦ καὶ διὰ τὴν κατάστασιν τῶν οἰκονομικῶν του πρὸ πάντων. Ὁπως δήποτε μία συνεννόησις ἦτο ἀπαραίτητος. Καὶ οἱ γονεῖς τῆς Ἀδέλας ἀπεράσισαν ν' ἀνακοινώσουν τὰ συμβαίνοντα εἰς τὴν μητέρα του ποιητοῦ.

Ἡ κυρία Ούγγω ἀνέτρεψε μὲ πολλὴν αὐστηρότητα τοὺς υἱούς της. Ὁ στρατηγὸς Ούγγω ζῶν σκανδαλωδῶς μὲ μίαν ἄλλην γυναικα τὴν εἶχεν ἐγκαταλείψη ὀλοτελῶς· αὐτὴν λοιπὸν ἀνεπλήρου καὶ τὸ πατρικὸν κύρος· ἦτο δὲ καὶ ἐκ φύσεως αὐταρχική. Τὸ σύστημα τῆς ἀνατροφῆς της ἦτο ν' ἀφίνη πλήρη πνευματικὴν ἐλευθερίαν εἰς τὰς ἔργασίας τῶν υἱῶν της, ἀλλὰ ν' ἀπαιτῇ ἀπόλυτον ὑποταγὴν αὐτῶν ὡς πρὸς τὰς κοινωνικὰς σχέσεις. Ἐνώπιον τῶν ἀπροσδοκήτων ἀποκαλύψεων τῶν γονέων τῆς Ἀδέλας ποίκιλην ἀπόφρασιν ἔμελλε νὰ λάθῃ;

Εἶνε γνωστὸν ὅτι ὁ Ούγγω ὥφειλε δις τὴν ζωὴν του εἰς τὴν μητέρα του· ὅταν ἥλθεν εἰς τὸν κόσμον, ἦτο τόσον καχεκτικὸν βρέφος, ώστε ἐφαίνετο ὅτι δὲν εἶχεν «έπαυριον ζωῆς», πρὶν δὲ γείνη τόσον ρωμαλέος, εἶχε μείνη ἐπὶ πολὺ ἀσθενικὸς καὶ ἀδύνατος. Εἰς τὰ Φθινοπώρωνά Φόλλα ὄμιλει περὶ τοῦ γάλακτος καὶ τῆς ἀγάπης, τὰ ὄποια τὸν κατέστησαν δύο φοράς τέκνον τῆς πεισμονος μητρός του. Τώρα δὲ ἡ μήτηρ βλέπουσα τὴν γιγαντιαίαν βλάστησιν τοῦ ταλάντου του τὸν ἥγάπα ἀποκλειστικώτερον, τὸν ἥθελεν δόλον ἰδικόν της. Ὁ Ούγγω τὰ ἐμάντευε ταῦτα καὶ διὰ τοῦτο ἡ καρδία του συνεσφίγχθη ἀγωνιῶδῶς, ὅταν ἐν πρωῗ εἶδε τὸν Φουσὲ καὶ τὴν σύζυγόν του εἰς τὴν κατοικίαν του ζητοῦντας σοβα-

ρῶς νὰ συνομιλήσουν ἴδιαιτέρως μὲ τὴν μητέρα του.

Ἡ πρώτη ἐντύπωσις τῆς κυρίας Ούγγω ἦτο ἡ κατάπληξις. Ἡτο δυνατόν; Ὁ Βίκτωρ, τὸ παιδί αὐτὸ πού ἔως χθὲς ἐκρέματο εἰς τὸ φόρεμά της, ἐρωτευμένος; καὶ μῆνας τώρα; Ἄ! μπάδεν ἦτο σοβαρόν.

Οτι ἦτο σοβαρόν τὸ εἰξευρε, διότι ἐγνώριζε τὸν χαρακτῆρα τοῦ υἱοῦ της· ἀλλὰ τὴν καρδίαν της ἐκέντρωσεν ἡ μητρικὴ ζηλοτυπία. Ὁ Βίκτωρ της ἥγαπα ἄλλην, ἐνα κοριτσάκι· ἐκεῖ!... ποία δὲ ἦτο αὐτή. ἡ ὁποία ἥρπασε τὴν ἀγάπην τοῦ υἱοῦ της, τοῦ υἱοῦ τοῦ στρατηγοῦ Ούγγω, τοῦ μεγάλου ἀνδρὸς τῆς ἐπαύριον, ἡ κόρη ἐνὸς ὑπαλληλικού γωρίς προτίκα καὶ χωρίς δύνομα!...

Ἄν ἡ κυρία Ούγγω εἶχε προπαρασκευασθῆ, ίσως ἥθελεν ἀπαλύνη κάπτως τὴν ἐκφρασιν τῆς ἀποδοκιμασίας της, ἀλλὰ καταληφθείσα ταῖριδίως ωμιλησε τραχέως.—Μετ' ὅλιγον ἡ μετὰ καιρὸν τοιούτο συνοικείσιον ἦτο ἀδύνατον· ἐφ' δόσον αὐτη ἔζη, αὐτὸς ὁ γάμος δὲν ἦτο δυνατός. Ὁ κ. Φουσὲ δικαίως προσβληθεὶς εἰς τὴν ἀξιοπρέπειάν του, ἀπήντησε πολὺ ψυχρῶς. Ἀπεφασίσθη δὲ καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη νὰ παύσουν ἐντελῶς αἱ σχέσεις τῶν δύο οἰκογενεῶν.

Προσκαλέσαν τὸν Βίκτωρα νὰ τοῦ ἀναγγείλουν τὴν ληφθεῖσαν ἀπόφασιν. Ἐπρόθυσε νὰ ὀπλισθῇ μὲ δύναμιν καὶ μὲ θάρρος· ἐπρεπε νὰ δείξῃ ὅτι ἦτο ἀνδρας! Παράδοξον, τὴν μητέρα του δὲν τὴν ἐμέμφετο· ἐνεφαίνετο ἥδη ἡ τάσις του, ἥτις ἔμεινε χαρακτηριστικὴ τῆς ζωῆς του, νὰ συγχωρῇ τὰ πάντα εἰς ἐκείνους τοὺς ὄποιους ἥγαπα· ἀλλὰ τὸν πατέρα ἐκείνον, δόστις ἥθελε καὶ καλὸς νὰ ἐπαγρυπνῇ ἐπὶ τῆς ἀγνότητος τῆς κόρης της τόσον ὅλιγον ἀπειλουμένης, ἔθεωρει ἀδικον καὶ δεσποτικόν. «Δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα, ἔγραφεν ἐπειτα εἰς τὴν Ἀδέλαν, νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὸ μυστικόν, τὸ ὄποιον ἀνήκειν εἰς ἡμᾶς, εἰς ἡμᾶς τοὺς δύο μόνον». Εἶχε λοιπὸν ἀποφασίση νὰ φανῇ ὑπερήφανος ἐνώπιον τοῦ τυράννου τούτου. Ὁ μολόγος καθαρὰ τὸν ἔρωτά του καὶ ἐπειτα ἤκουσε χωρίς νὰ συνοφρυωθῇ τὴν καταδικαστικὴν ἀπόφασιν, ἥτις τὸν ἔξεδίωκεν ἀπὸ τὸν παρά-

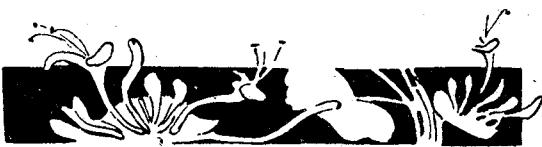
* Τέλος· ᾧδε σελ. 146.

φράσεις, ώς νὰ εἶχε μείνει εἰς τὴν γραφίδα ὀλίγη μελάνη ἔξι ἑκατόντα μὲ τὴν ὁποῖαν ἔγραφε τοὺς θαυμασίους διὰ τὴν εὐρυθμίαν καὶ τὸν χρωματισμὸν στίχους του: «Μου φαίνεται, ὅταν οἱ ὄφθαλμοί σου προσηλωνωνται εἰς τοὺς ἴδιους μου, ὅτι ἡ ψυχή σου εἰσέρχεται εἰς τὴν ἴδικην μου». «Δι᾽ ἐμὲ εἶσαι ὅλον τὸ φῦλόν σου, διότι ἔχεις πᾶσαν τελειότητα». Εἰς μίαν μακρὰν ἐπιστολὴν ἐπαναλαμβάνει τὴν περὶ ἔρωτος θεωρίαν τοῦ Ηλαύτωνος. «Οταν δύο ψυχαί, αἵτινες ἔζητοι θηθῆσαν περισσότερον ἢ ὥλιγκώτερον καὶ ποὺ εἰς τὸ πλήθιος, εὗρον ἐπὶ τέλους ἀλλήλας, ὅταν εἶδον ὅτι προσαρμόζονται, ὅτι συνεννοοῦνται, ὅτι εἶνε δημοιαὶ πρὸς ἀλλήλας, τότε ἀποτελεῖται δεσμὸς μεταξὺ αὐτῶν, δοτὶς ἀρχίζει ἀπὸ τὴν γῆν καὶ μέλει νὰ τελειώσῃ εἰς τὸν οὐρανόν». «Οταν τις ώς μόνην του σκέψιν ἔχει αἰωνιότητα ἔρωτος καὶ εὐτυχίας, βλέπει τὰ πράγματα τῆς γῆς ἀπὸ τόσον ὑψοῖ, ώστε τοῦ φαίνονται πολὺ μικρά». Μίαν φορὰν ἦγανακτημένος κατὰ τῶν μοχθηρῶν κατ’ αὐτοῦ ἐπιθέσεων τοῦ ἀνισχύρου φθόνου ἀναφωνεῖ: «Ἐντρέπομαι διὰ τὸ ἐπάγγελμα τῶν γραμμάτων... Εἴνε ἐνείδος μεγάλου τέλματος, εἰς τὸ ὅποιον θάνατον παρίσταται κανεὶς νὰ βυθισθῇ, ἀν δὲν ἔχῃ πτέρυγας νὰ τὸν κρατήσουν ὑπεράνω τοῦ βορρόρου».

Εἶχον παρέλθει ἔξι μῆνες· οἱ συγγενεῖς τῆς Ἀδέλας εὐρισκοῦν ὅτι τὰ πράγματα παρετείνοντο πολὺ· αἱ κακαὶ γλῶσσαι ἤρχισαν νὰ σχολιάζουν πολὺ τὴν οἰκειότητα τῶν δύο ἔρωτευμένων.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΝΟΣ

* * *
* Ήτο ἀνάγκη νὰ ἐπέλθῃ ἐν τέλος· πρὸς τοῦτο δ’ ἔπρεπε νὰ ζητηθῇ καὶ ἡ συγκατάθεσις καὶ τοῦ στρατηγοῦ Οὐγγὼ. Άλλὰ θὰ τὴν ἔδιδεν; Αὔτην τὴν ἀγωνιώδη ἔρωτησιν ἀπέτεινε πρὸς ἑαυτὸν ὁ Βίκτωρ.

Ἐὰν ἦρειτο; «Ἐπρεπε ν’ ἀναμείνῃ τὴν μεγάλην ἐνηλικότητά του, πέντε ἔτη!.. Οὐδ’ ἐσκεπτετο καὶ νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὴν οἰκογένειαν τῆς μνηστῆς του τόσην ὑπομονὴν. Άλλὰ καὶ αὐτὸς θὰ ἥδυνατο νὰ ζήσῃ πέντε ὀλόκληρα ἔτη ὀλευτῶν αὐτῆς; Βεβαίως θ’ ἀπέθηκεν. Δι’ αὐτὸν ἡ πρὸς τὸν πατέρα του ἀποταθεῖσα ἔρωτησις ἦτο ζήτημα ζωῆς ἢ θανάτου.

Τώρα αἱ ἐπιστολαὶ πρὸς τὴν μνηστήν εἶνε γεμάται ἀγωνίαν· μία λαχτάρα φρίσσει διὰ μέσου τῶν γραμμῶν· παρέρχονται δέναι, εἴκοσιν ἡμέραι, εἰς μήν, δύο μῆνες, περισσότερον ἀκόμη· τὸ στόμα τοῦ πατρὸς μένει ἐρυητικῶς κλεισμένον· τέλος μίαν ἡμέραν φθάνει ἢ ἀπάντησις. Ἄδελα, Ἄδελα μου, είμαι μεθυσμένος ἀπὸ χαράν. Ἡ πρώτη μου συγκίνησις πρέπει νὰ εἶναι διὰ σέ...» τῆς ἔγραφε τὴν ἴδιαν ἡμέραν. Ἡ συγκατάθεσις ἔδθη, καὶ κραυγὴ χαρᾶς γειτεῖ τὰ πάντα.

Μετὰ ποικίλας πικρίας ἐν μέσῳ τῆς ἀνεκλαχήτου εὐτυχίας, μετὰ προσδοκίας καταβιβρωσκούσας τὴν ψυχήν, μετὰ παρατάσεις ἀγωνιώδεις, τὸ γλυκὺ καὶ φλογερὸν δινειρὸν πραγματοποιεῖται τέλος· οἱ δύο ἔρωτευμένοι ἔνοῦνται διὰ τοῦ γάμου τὸν Ὁκτώβριον τοῦ 1822, τρία καὶ ἡμισιετέρα τῆς πρώτης ἔρωτικῆς των ἔξομολογήσεως!...

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΖΩΗ:

Τὸ Βοτάνι τῆς Ἅγαπης ὑπὸ Γεωργίου Δροσίνη.

Τὸ ἀγροτικὸν τοῦτο μυθιστόρημα τοῦ συγγραφέως τῆς «Ἀμαρυλλίδος» καὶ τοῦ ποιητοῦ τῶν «Εἰδυλλίων» δὲν εἶναι ἔργον γθεισιόν. Ἐγράφη τῷ 1887, καὶ ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν «Ἐστίαν» τῷ 1888. Ἀν δὲν ἀπατῶμε, ὡς Κ. Δροσίνης διέμενε τότε εἰς τὴν Γερμανίαν, κ’ ἐκεῖθεν ἔστειλε τὸ ὄγκωδες χειρόγραφον πρὸς τὸν διευθυντὴν τοῦ περιοδικοῦ, τὸ ὅποιον ἔμελλεν ἀργότερα νὰ διευθύνη. Τοῦτο ἵσως δὲν ἔχει πολλὴν σημασίαν, καὶ τὸ ἀναφέρω μόνον ἴστορικῶς. Αἱ φωτογάλακοι, αἱ γλυκεῖαι ἀναμνήσεις τῆς πατρίδος καὶ τῆς πρώτης νεότητος, αἱ ὄποιαι ἔθνες τῶν ποιητὴν εἰς τὰ φύγη τοῦ βορρᾶ, ἀπινδαλυτίσθησαν εἰς τὸ ἔργον του χωρὶς ἔχοντας ὁμίχλης καὶ νέφους, χωρὶς σκιὰν γερμανικῆς ἐπιδράσεως. «Οπως ἐγράφη εἰς τὸ ξένον δωμάτιον ἵσως τοῦ βαυαρικοῦ οἰκοτροφείου, τὸ «Βοτάνι τῆς Ἅγαπης» ἡμποροῦσε νὰ ἔγραφετο καὶ εἰς τὸν ἰδιόκτητον πύργον τῶν Γουδῶν, τοῦ μικροῦ αὐτοῦ εὐεοίκου χωρίου, τοῦ τόσον γνωρίμου καὶ ἀγαπητοῦ εἰς τὸν ποιητήν.

Ἐδῶ ὑπόκειται καὶ ἡ σκηνὴ τοῦ ἀγροτικοῦ δράματος. «Ἡρως του εἶναι ὁ ποιηὴν Γιαννιδές Καρανίκος, νέος «μελαγχροινός, συμπαθέστατος τὴν μορφὴν καὶ ρωμαλέος τὸ σῶμα». Τὸν χαρακτῆρά του δρῖζει κάπου ἢ μητέρα του μὲ μίαν λέξιν, ὀνομάζουσα αὐτὸν χαῖδευτικῶς «σεβνταλῆν». Αξιον παλληκάρι εἰς ὅλα, ἔξυπνος, λεβέντης, χορευτής δεξιώτατος, ἐργατικός, νοικοκύρης ἔχων τὸν τρόπον του, γαμβρὸς περιζήτητος,—δέ Γιαννιδές θὰ ἧτο ἐκ τῶν εὐτυχεστέρων ἀγροτῶν, ἀν εἰς τὸ ρεῦμα τῆς εἰρηνικῆς ζωῆς του δὲν συνήντα τὴν Ζεμφύραν. Εἴνε δὲ ἡ Ζεμφύρα αὐτὴ νεαρὰ Τοιγγάνα, πολυθέλγητρος. Τὸ κυριώτερον τῶν θελγήτρων τῆς ἀποτελοῦν τὰ γαλανά τῆς μάτια, τὰ σπάνια καὶ θαυμάσια, τάντιτιθέμενα παραδέξως πρὸς τὴν μελάγχρουν μορφὴν καὶ τὴν μαύρην κόμην. Τὴν πρώτην φορὰν ποῦ τὴν συνήντησεν ὁ συγγραφεὺς, ἐπιστρέψων ἀπὸ κυνηγετικὴν ἐκδρομήν,—εἰς ἐνείδος σπηληᾶς, παρὰ τὸ ρεῦμα, βοηθοῦσαν τὸν πατέρα της, ἐν ἀπα-

τον γύρτον, μονόφθαλμον, ὁ ὅποιος ἐσφυρηλάτει τεμάχιον σιδήρου διάπυρον,—τὰ γαλανά τῆς μάτια τοῦ ἔκαμπαν ἐντύπωσιν. «Ἡ ρυπαρτής, —λέγει, — ἡ ὄποια ἔξετείνετο ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, κατέλειπε μόνους τοὺς ὄφθαλμους ἀσπίλους, ἀγνούς, καὶ τὸ βλέμμα ἔρρεεν ἀπὸ αὐτῶν διαυγές, ὡς ὕδωρ ἀπὸ πηγῆς κρυσταλλώδους. Ακριδῶς δὲ ἡ ἀντίθεσις τῶν λαμπρῶν φωστήρων πρὸς τὴν ὅλην ἀθλιότητα τῆς ρακενδύτου κόρης, ἐκίνει εἰς θαυμασμὸν τὸν θεατήν. Κ’ ἔξεπληττόμην ἐπὶ τὴν θέᾳ τῶν σαπφειρίων ἐκείνων κοσμημάτων τῆς μορφῆς, δῶν ἀν ἔβλεπον σαπφειρίους δακτυλίους περὶ τὰ δάκτυλα, ἀτινά ἐπίειζον τοὺς ἀσκούς» (τοῦ φυσητῆρος).

Ο δυστυχῆς Γιαννιδές συνεκινήθη ἀκόμη περισσότερον, δταν τὸν ἱτένισαν τὰ γαλανὰ μάτια τῆς γοήστης. Τὴν ἐφιλοξένησεν, ἀπὸ εὐσπλαγχνίων, μὲ τὸν πατέρα της, μίαν νύκταν Όκτωβρίου βροχεράν, εἰς τὴν φρυγανόπλεκτον καλύβην τοῦ ποιμνιοστασίου. Ήτο τότε εἰκοσατῆς. Φεύγουσα ἡ Ζεμφύρα τὸ πρώι, ἐλησμόντεσα σακιδίον, τὸ ὅποιον ἐσάλευεν ὡς μαγευμένον. Ήτο γεμάτον δρῖες. Ο Γιαννιδές τοὺς ἐσκότωσεν σᾶλους, ἐκτὸς ἐνός, — ἵσως ὄλιγον συμβολικοῦ, — ὁ ὅποιος διέφυγε κρυθεῖς εἰς τὰ φρύγανα. Καὶ ὁ ποιηὴν ἀνεθεμάτισε τὴν ὡραν ποῦ ἐφιλοξένησε τοὺς Αθιγγάνους εἰς τὴν καλύβην του. «Ποιὸς ξέρει, — ἐσυλλογίσθη, — ἀν δὲν φέρῃ κακὸ τὸ ποδαρικό τους στὴ στάνη!... Τὴν κόλασιν ἔμπασα ἐδῶ μέσα χωρὶς νὰ θέλω». Αὐτὴ ἡτο ἡ πρώτη του γνωριμία μὲ τὴν Ζεμφύραν.

Καὶ ἤλθεν ἡ ἀνοίκις. «Ἄρρητός τις χαρά, ἀγνεία, νεότης, ἡπλοῦντο εἰς ὅλην τὴν φύσιν. Μετὰ τὴν χειμερινὴν δοκιμασίαν, ἐξήρχετο διὰ μυριοστὴν φορὰν ἀλώβητος, ἀσπιλος, ὅπως τὴν πρώτην ἡμέραν της δημιουργίας, ἀνελάμβανε τὴν θείαν παρθενίαν, ὅπως ἡ Ήρα ἀπὸ τὴν πηγὴν τῆς Κανάθου». Ο Γιαννιδές δὲν ἔμενε πλέον κλεισμένος εἰς τὸ ποιμνιοστάσιον· ὠδήγηει τὸ πατρικὸν ποιμνιον ἀνὰ τὰ δάση τὴν παρὰ τὸν καλιεργημένους ἄγρους, καὶ ἐπαιζεν ὅλοντεν τὴν

καὶ τὴν ζητεῖ εἰς γάμον, καὶ γίνεται δεκτός, καὶ τὴν μνηστεύεται . . . Ἀλλ' ἡ Ζευφύρα εἶναι ἔκει. 'Ἐν τῷ μεταξὺ εἶχε φύγει ἀπὸ τὴν Εὔβοιαν καὶ αὐτὴ, καὶ μετὰ δύο ἔτη ἐπανέρχεται διὰ νὰ ἐπανίδῃ τὸν ιδικόν της, διὰ νὰ διεκδικήσῃ τὰ δικαιώματά της. 'Ἡ ἐμφάνισίς της εἰς τὸν Γιαννιδὸν προξενεῖ φρίκην. Τὴν περιφρονεῖ, τὴν ὑδρίζει, τὴν ἀπωθεῖ. 'Ἡ Ζευφύρα τὸν παρακαλεῖ, τὸν ἔξορκίζει, τὸν ἀπειλεῖ. Δὲν ἡξεύρομεν μέχρι ποίου ἀκριβῶς σημείου εἶχον προχωρήση πρὸ διετίας αἱ σχέσεις των, διότι ὁ συγγραφεὺς τὸ ἀποσιωπᾷ. Πρέπει δύναται νὰ εἶχον προχωρήση πολὺν, ἀν κρίνωμεν ἐκ τῆς ἐπιμονῆς, τὴν ὄποιαν ἀντιτάσσει ἡ Ζευφύρα. Δὲν ἔννοει νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ πάρῃ ἄλλην. 'Ἡ αὐτήν, ἡ καμψίαν. 'Ἡ τελευταία των συνάντησις εἶναι εἰς τὴν ἐπικινδυνὸν στεναπόν, τὴν ὄποιαν ἡκολούθει ὁ Γιαννιδός, μεταβαίνων διὰ νυκτὸς εἰς τὸ χωρίον τῆς μνηστῆς του. Κάτωθεν ἔχαινε κρημνὸς φοβερός, μέχρι τῆς θαλάσσης. 'Ἡ Ζευφύρα παρουσιάζεται αἴρηνται καὶ τὸν φράττει τὸν δρόμον. «Ξέρω ποὺ πάς, στὴ σαστικιά σου! —Σὰν τὸ ξέρης, ἀντὶ νὰ ρωτᾶς, ἀνοίξει τὸ δρόμο νὰ διαβῶ». Τίποτε· ἡ Τσιγγάνα ἔμενεν ἐκεῖ, ριζωμένη. 'Επακολουθεῖ λογομαχία. Μίαν στιγμήν, ἡ Ζευφύρα τοῦ ἀρπάζει τὰ σημάδια τοῦ ἀρραβώνος (τὴν σακκούλαν καὶ τὸ μαντήλι) καὶ τὰ ποδοπατεῖ. 'Ο Γιαννιδός μαίνεται καὶ τὴν ἀπωθεῖ καὶ τὴν ρίπτει κάτω. 'Ἐκείνη ἀνορθώνεται πάλιν, φραγμὸς ἀνυπέρβλητος ἐπὶ τῆς ἀτραποῦ. «—Μωρὴ Τσιγγάνα, μὴ μοῦ φέρης τὸ μαχαίρι στὸ κόκκαλο! θὰ παραμέρισης ἡ ὅχι; —»Οχι! — 'Οχιά νά σε φάη! » Εἶπε καὶ τὴν ἐλάκτισεν εἰς τὸ στήθος. 'Ἐκείνη «έκλονθήθη βιαίως, ἥπλωσε τοὺς βραχίονας διὰ νὰ κρατηθῇ ἀπὸ τοὺς κλάδους. Εἰς μάτην! 'Ἐκυλίσθη εἰς τὴν ἀδυσσον, σφίγγουσα ὡς ὑστατὸν νεκρικὸν στόλισμα τάποκοπέντα φύλλα τοῦ σχοίνου, παρασύρουσα λίθους καὶ χώματα, καὶ ἐπάφλασε κάτω ἡ θάλασσα ἐκ τοῦ σώματος αὐτῆς. 'Ολίγας ἡμέρας ἀφ' οὐ ἔξεράσθη τὸ πτώμα της, καὶ ὁ Γιαννιδός Καρανίκος εὑρέθη κτυπημένος διὰ βαρέος ὄργανου «ροπάλου ἢ σφύρας σιδηρουργείου» ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, διὰ τῆς ὄποιας ἐπέστρεψεν ἀπὸ τῆς μνηστῆς του. Μετ' ὀλίγας ὥρας ἀπέθανε, χωρὶς νὰ προφέρῃ ἄλλην λέξιν, παρὰ τὸ Βοτάνι τῆς Ἀγάπης . . . 'Ο Γυφτοκάθουρας ἔξεδικήθη τὴν θυγατέρα του.

Τοιοῦτος ὁ κορμός, περὶ τὸν ὄποιον πλέκεται τὸ φύλλωμα, —αἱ μυρίαι λεπτομέρειαι τοῦ ἀγροτικοῦ μυθιστορήματος. Εἶναι ώραῖον, μὲ τὴν

τοὺς ὄλιγους, ἀν ἔγραφε περὶ τῶν Μελισσῶν, δύναται ἔγραψεν ἐσχάτως ὁ Μέττερλιγκ, εἴμαι βέβαιος διτὶ θά το ἔκκυνεν εἰς γλώσσαν ἀκόμη δημοτικωτέραν, ἀκόμη ποιητικωτέραν. 'Οπωςδήποτε, περὶ τῆς παλαιᾶς γλώσσης τοῦ κ. Δροσίνη εἰμπορεῖτε νὰ κρίνετε ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀποσπασμάτων, (δχ: τῶν διαλόγων, βέβαιων), χωρὶς νά την κατηγορήσω ἐδῶ περισσότερον.

'Απειτα, ἀν τὸ «Βοτάνι τῆς Ἀγάπης» ἔγραφε τὸ σήμερον, δὲν θὰ εἶχε μερικὰς παρεκκάσεις, ρητορικὰς καὶ πομπώδεις, αἱ ὄποιαι ὄμοιάζουν μᾶλλον μὲ ἀρθρον καθημερινῆς ἐφημερίδος, περὶ ἀγροτικῆς πίστεως καὶ δημοσίας ἀσφαλείας . . . Καὶ οἵτινες ἔλεγα ἀνωτέρω: «ἄν το ἔγραφε σήμερον ὁ κ. Δροσίνης», τὸ ἔλεγα μὲ πόνον. Διότι ὁ κ. Δροσίνης δὲν γράφει σήμερον, — τούλαχιστον μυθιστορήματα. Μετὰ τὴν «Ἀμαρυλλίδα», τὸ «Βοτάνι τῆς Ἀγάπης» ἔπειτα τίποτε. Καὶ εἶναι χρῆμα, μεγάλον κρίμα, νὰ μὴ καλλιεργήσῃ συστηματικώτερον τὸ εἶδος, συγγραφεὺς μὲ τοιαῦτα χαρίσματα, καὶ ώριμα τώρα πλέον, — μὲ τόσην δύναμιν καὶ ζωήν, μὲ τόσον ὑγιὰ ἀντίληψιν τοῦ κόσμου, μὲ τόσην γνῶσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ βίου καὶ τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς, — ἀγωνιζόμενος, ὡς ἔπρεπε, δι' ἔργων, παρὰ τὸ πλευρόν τῶν ὀλίγων ἐκλεκτῶν ἔτοις ὁ Γιαννιδός, διὰ νὰ την ἀπωθήσῃ. Μετὰ τόσον καιρόν, μὲ ὅλας ἰδέας πλέον καὶ μὲ ὅλα αἰσθήματα, χορτασμένος ἀπὸ τὴν πρώτην καὶ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

RECUEIL D' ACTES INTERNATIONAUX DE L' EMPIRE OTTOMAN. (Συνθήκαι, συμβάσεις κλπ. ἀφορῶσαι εἰς τὸ δημόσιον διενέσθιαν τῆς Τουρκίας), ὑπὸ *Gabriel Effendi NORADOUNCHIAN*, νομικοῦ συμβούλου παρὰ τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ. Τόμος Α' 1300—1789, τόμος Β' 1789—1856. Ὁ συγγραφεὺς τοῦ ἔργου τούτου περιέχοντος πάσας τὰς συνθήκας καὶ συμβάσεις, δι' ὃν ἐκανονίσθησαν αἱ μετὰ τῆς ἀλλοδαπῆς σχέσεις τῆς Τουρκίας, ἀκολουθεῖ ἐν αὐτῷ τὴν χρονολογικὴν τάξιν τῆς βασιλείας τῶν Σουλτάνων, παρέχει πίνακα κατ' ἀλφαριθμητικὴν τάξιν τῶν συμβαλλομένων δυνάμεων, ἐπίσης δὲ καὶ πίνακα συγκριτικὸν τῶν βασιλείων τῶν Σουλτάνων καὶ τῶν κυρωτέρων ἡγεμόνων τῆς Εὐρώπης. Ἡ περίοδος περὶ ᾧ ἀσχολεῖται ὁ πρώτος τόμος εἶναι ἡ ἐποχὴ τῶν Capitulations ἢ προνομίων· ἡ δευτέρα περίοδος ἔκτεινεται μέχρι τῆς ἐνάρξεως τῶν περὶ εἰρήνης διαπραγματεύσεων, αἱ ὅποιαι ἐπηκολούθησαν τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον.

Ξένα περιοδικά.

LA PLUME Revue littéraire, artistique et sociale.

Sommaire du 1 Juin 1901:

Marcel Batilliat: *Une Famille d'Artistes*. — Jules Bois: *Le Lac de Naini-Tal*. — Louis Dumont: *La Chimère* (roman). — Holger Drachman: *Vælund le Forgeron* (traduit du danois par Mlle Borghild Arnesen et M. Armand Point). — *Enquête sur le Mariage*: Réponses de M. Léon de Rosny, M. Jean Grave, D. Max Nordau, Mme Jane de la Vaudière, Mme Camille Pert. — Stuart Merrill: *Critique des Poèmes*. — Maurice Beaubourg: *Critique*

des Théâtres. — Prince Boj. Karageorgevitch: *Une Société pour la protection du paysage français*. — Edmond Pilon: *Carnet des Œuvres et des Hommes*.

Sommaire du 15 Juin 1901:

André Beaunier: *L'Art et le Peuple*. — Albert Mockel: *Poèmes*. — Oscar Wilde: *La Maison des Grenades* (traduit de l'anglais par Geo-Khnopff). — Frédéric Nietzsche: *Du Monde de la Pensée* (traduit de l'allemand par Henri Albert). — Louis Dumont: *La Chimère* (roman). — *Enquête sur le Mariage*: Réponses de M. Paul Lafargue, M. André Gide, Mme Henry Gréville. — Louis Sauty: *Les Idylles folles et sages*. — Charles Saunier: *L'Ornement qui passe*. — Albert Fuia: *Le Semeur d'Idéal*. — Léon Bazaïgette: *Traduttore traditore*. — Notus: *Dresdensiana*: Bruno Ramann. — Armand Cabrol: *Société des Beaux-Arts de Béziers*. — Maurice Gerothwohl: *Chronique théâtrale* (Londres).

* Απὸ τὰ ξένα περιοδικά: Ὁ παλαιότερος τῶν ἔλληνικῶν πολιτισμῶν, "Ἐκθεσίς περὶ τῶν ἀνασκαφῶν τῶν γενομένων ἐν Κρήτῃ, καθ' ἡς ἀνευρέθησαν λείψανα πολυσήμαντα συνταυτιζόμενα μετὰ τοῦ Λασουρίνθου τοῦ Μίνωος. Ἡ ἔκθεσίς αὕτη εἶναι περιεργότατα εἰκονογραφημένη. (Φύσις ἀγγλική), φυλλάδ. Μαΐου 1901).

— Οι ἔλληνικοι μῦθοι, ὑπὸ W. A. Leonard. (*Westminster Review*, φυλλάδ. Ἀπριλίου 1901).

— Ἡ ἐποροὴ τῶν κάλλος ἐπὶ τοῦ ἔσωτος. (*The Cosmopolitan* (Νέας Ὑόρκης) φυλλάδ. Ἀπριλίου 1901).

